

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҒАРЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ
«ӘЛЕУМЕТТІК ИНКЛЮЗИВТІ БАҒДАРЛАМАЛАР» ҚОҒАМДЫҚ
ҚОРЫ**

Педагог қызметкерлердің біліктілігін көтеру курстарының білім беру
бағдарламасы

**«ЕБҚЕ балаларға арналған инклюзивті процессті ұйымдастырудың өзекті
педагогикалық технологиялары мен әдістемесі»**

Орта білім беру ұйымдарының педагогтары үшін

160 академиялық сағат

Алматы, 2023 ж.

1. Жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасының әлемдік білім беру кеңістігіне кіруі педагог қызметкерлерден кәсіби міндеттер мен оларды шешу тәсілдеріне деген жаңа көзқарасты талап етеді. Бұл мәселе заңды түрде шешілді. ҚР Президенті Қасым – Жомарт Тоқаев 2021 жылғы 26 маусымда «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңға қол қойды. Мемлекет ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға олардың жеке даму ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру жүйесі шегінде білім алу үшін жағдай жасауға міндеттенеді (8 – бап, 1-1 – т.). Ерекше білімді қажет ететін балалар үшін арнайы оқу бағдарламалары әзірленуде. Мектепке дейінгі және орта мектептегі білім беру ұйымдары заң бойынша оларға қызмет көрсету аумағында тұратын барлық балаларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды қабылдауы тиіс (26 – бап, 2 – т.).

Инклюзивті білім беру қалыпты үрдіске айналуы үшін мына мәселелер шешілуі тиіс:

- педагогтардың ерекше білімді қажет ететін балалармен жұмысқа деген психологиялық және кәсіби даярлығының төмендігі;

- қалыпты даму жағдайындағы балалардың ата – аналарының олардың балаларымен ерекше білімді қажет ететін баланың бірге оқитындығын қабылдай алмауы;

- балабақшалар, мектептер мен өзге де білім беру ұйымдарының әдістемелік, сонымен қатар, материалдық – техникалық базасының дайындығының жеткіліксіздігі;

- ерекше білімді қажет ететін балалардың ата – аналарының ықтимал психологиялық ыңғайсыздықтан, әлеуметтік остракизмнен (қорқыту, мазақ ету) қорқуы.

«ЕБҚЕ балаларға арналған инклюзивті процессті ұйымдастырудың өзекті педагогикалық технологиялары мен әдістемесі» біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасы инклюзивті мектеп жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және тәрбиелеу үшін педагогты инклюзивті сыныпта жұмысқа дайындауға және педагогикалық құзыреттілікті арттыруға бағытталған базалық оқыту модульдерін қамтиды.

2. Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының «ЕБҚЕ балаларға арналған инклюзивті процессті ұйымдастырудың өзекті педагогикалық технологиялары мен әдістемесі» білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) педагогтердің ерекше білімді қажет ететін оқушыларды оқытудағы қажеттіліктерін зерттеу нәтижелерін; әзірлеуге қатысатын халықаралық сарапшылардың ұсынымдарын, сондай – ақ қоғамдық қордың

ынтымақтастығының арқасында инклюзивті мектептің пилоттық бағдарламасы негізінде әзірленді. «Әлеуметтік инклюзивті бағдарламалар орталығы» («ӘИБО» ҚҚ) және Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті (ҚазҰПУ) және инклюзивті жалпы білім беретін мектептердің басшыларына, педагогтарына, ассистент – тьюторларына, инклюзивті колледждердің оқытушыларына (педагогтерге), ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың ата – аналарына (ЕБҚЕ балалардың ата – аналарына) арналған біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламаларының сериясын жалғастырады.

3. Бағдарлама инклюзивті білім берудің ұйымдастырушылық – педагогикалық негіздері бойынша педагогтердің кәсіби құзыреттіліктерін дамытуға, сондай – ақ оларды әлеуметтендіру мақсатында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата – аналарымен ынтымақтастықты ұйымдастыруға бағытталған.

Оқыту құрылымына педагогтерге келесі бағыттар бойынша кәсіби құзыреттілігін арттыруға мүмкіндік беретін модульдер енгізілген:

- академиялық құзыреттіліктер: қазіргі білім берудегі педагогикалық тәсілдерді құрылымдау, инклюзивті білім берудегі әлеуметтік – психо – биогенез тұжырымдамасы; жалпы және жас психологиясы, жоғары жүйке қызметінің негіздерін және инклюзивті білім беру тәсілінде ерекше маңызы бар психологияның негізгі тұжырымдамаларын зерттеу; аутистік спектр бұзылысы, зейін тапшылығының гиперактивтілігінің бұзылуы, Даун синдромы және психикалық дамудың тежелуі, балалардың церебральды сал ауруы және жарақаттан кейінгі стресстің бұзылуы сияқты диагноздары бар балалардың танымдық белсенділігінің ерекшеліктерін және нейрофизиологиялық реакцияларын зерттеу; менеджмент негіздерін, халықаралық тәжірибені және инклюзивті білім берудің құқықтық негіздерін зерттеу;

- әлеуметтік – тұлғалық құзыреттіліктер: сыныптағы балалар арасында инклюзивті коммуникацияны ұйымдастырудың әдеп кодексі мен тәсілдерін зерделеу; ЕБҚЕ балалардың ата – аналарымен өзара іс – қимыл бойынша кейстерді талдау; инклюзивті білім берудің құндылық негіздері, ынтымақтастық педагогикасы және инклюзиядағы құзыреттілік тәсіл;

- кәсіби құзыреттіліктер: инклюзивті сабақты құрылымдау және өткізу нысандары; инклюзивті білім берудегі сабақтың жобалық нысаны; ЕБҚЕ оқушылардың жеке оқу траекториясын жасау негіздері; ЕБҚЕ балаларға визуализация әдістері және көрнекі оқу тіректерін жасау; ЕБҚЕ оқушыларды критериалды бағалау негіздері; мектептің психологиялық – педагогикалық қызметінің жұмыс құрылымын түсіну; ЕБҚЕ балаларға арналған ресурстарды қалпына келтіру негіздері, уақытты басқару және жеке кестенің рөлі;

Балаларға инклюзивті сыныпта білім беру – инновациялық міндет. Мұғалімдерден баланың ерекше білім беру қажеттіліктерін дұрыс анықтау, оның жеке даму траекториясын, оқу күні ішінде ресурстық дайындық пен

уақытты басқаруды, танымдық дағдыларды дамытуды және оны әлеуметтендіру стратегиясын құруды талап етеді. «Әлеуметтік инклюзивті бағдарламалар орталығы» қоғамдық қорының тәжірибесі инклюзивті білім беру саласында 5 жыл бойы жұмыс істегені педагогтар үшін оқыту бағдарламаларының тапшылығы бар екенін айқын көрсетеді. Яғни, инклюзивті сыныпқа оқуға келген бала көбінесе инклюзивті оқыту форматында сүйемелдеу үшін қажетті біліктілігі мен білімі жеткіліксіз мамандарға тап болады.

Бағдарламаның негізі инклюзивті білім беру жағдайында педагогикалық практиканың негізгі тақырыбын қамтитын 13 оқыту модулін құрайды. Педагогикалық практика инклюзивті білім беру саласында жұмыс істеу үшін қажетті кәсіби құзыреттіліктерді жетілдіруді қамтамасыз етеді.

2. Глоссарий

Әлеуметтік бейімделу (Adaptation)	- адамның немесе әлеуметтік топтың өзгеретін әлеуметтік жағдайларға белсенді бейімделуі.
Аутизм (грек. autos - өзім)	- тұйықталумен, қарым – қатынасқа деген қажеттіліктің болмауымен, өзінің ішкі әлемін басқалармен қарым – қатынасқа артықшылықпен сипатталатын психиканың жағдайы.
Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы (1948) білім алу құқығы туралы	Әр адамның білім алуға құқығы бар. Бастауыш және жалпы білім беруге қатысты білім тегін болуы керек. Бастауыш білім міндетті болуы керек. Білім адамның жеке басын толық дамытуға және адам құқықтары мен негізгі бостандықтарға деген құрметті арттыруға бағытталуы керек. Білім беру барлық халықтар, нәсілдік және діни топтар арасындағы өзара түсіністікке, төзімділікке және достыққа ықпал етуі керек және Біріккен Ұлттар Ұйымының бейбітшілікті сақтау жөніндегі қызметіне ықпал етуі керек (26 – бап – Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы).
Білім берудің ізгі сипаты	- бұл жалпыадамзаттық құндылықтардың, адам өмірі мен денсаулығының, жеке тұлғаның еркін және жан-жақты дамуының, азаматтық сананы, ұлттық және жеке қадір-қасиетті, патриотизмді, Заңға құрмет пен экологиялық дүниетанымды тәрбиелеудің басымдықтары.

Балалық шақ	- ересек жасқа дейінгі адамның даму кезеңі; дененің қарқынды өсуімен және жоғары психикалық функциялардың қалыптасуымен сипатталады.
Психикалық дамуы тежелген балалар (ПДТ)	– зияткерлік дамудың әлеуетті сақталған мүмкіндіктерімен есте сақтау қабілетінің әлсіздігі, зейін, психикалық процестердің қарқыны мен қозғалғыштығының жеткіліксіздігі, сарқылудың жоғарылауы, іс – әрекеттің ерікті реттелуінің қалыптаспауы, эмоционалды тұрақсыздығы бар балалар.
Тірек – қимыл аппараты бұзылған балалар (ТҚАЗ)	– тірек – қимыл аппаратының туа біткен және жүре пайда болған деформациялары, жоғарғы және төменгі аяқтардың салдануы, төменгі және жоғарғы аяқтардың парездері мен парепарездері бар әртүрлі этиологиясы мен ауырлық дәрежесіндегі қозғалыс бұзылыстарына ие балалар.
Сөйлеу тілінің ауыр бұзылысы бар балалар	– екі топ: 1) ауыр деңгейдегі сөйлеу тілінің жалпы дамымауына ие балалар (алалия, дизартрия, ринолалия, афазия), сонымен қатар, тұтықпамен үйлескен сөйлеу тілінің жалпы дамымауына ие балалар. 2) сөйлеу тілінің қалыпты даму жағдайындағы тұтығудың ауыр дәрежесіне ие балалар.
Оқыту мен білім берудегі саралау	- әр оқушы үшін ортақ мақсаттарға жетудің ең тиімді стратегияларын анықтау процесі. Дифференциация студенттердің жеке немесе топтық жұмысының ерекшеліктерін терең түсінуді талап етеді, олардың қабілеттерін түсінумен ғана шектелмейді, бірақ олардың жеке қажеттіліктеріне негізделген.
Білім беруді дараландыру	- оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін ұйымдастыру; әрбір

	оқушының әлеуетті мүмкіндіктерін іске асыру үшін оңтайлы жағдайлар жасауға мүмкіндік береді. Бб.д жалпы міндеттер мен оқыту мазмұны шеңберінде ұжымдық оқу жұмысы жағдайында жүзеге асырылады.
Инклюзивті білім беру	- ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс.
Білім беру концепциялары (лат. conceptio – түсіну, қабылдау, жүйе)	- оқу орындарының әртүрлі типтеріндегі негізгі оқу пәндерін оқытудың мазмұны мен ұзақтығына көзқарастар жүйесі, мақсаттарды, міндеттерді түсінудің, білім беру бағдарламаларын ұйымдастырудың белгілі бір тәсілі.
Құзыреттілік	- маманның белгілі бір кәсіби міндеттер класын шешуге жеке қабілеті және белгілі бір қызмет саласындағы өзінің кәсіби рөліне дайындығы; белгілі бір пәндер, процестер шеңберіне және оларға қатысты қажетті сапалы өнімді қызметке қатысты қойылатын өзара байланысты жеке қасиеттердің (білім, білік, дағды, қызмет тәсілдері) жиынтығы.
Креативтілік (ағыл. creativity)	- тұлғаның салыстырмалы түрде тұрақты сипаттамасын құрайтын шығармашылық дарындылық, шығармашылық қабілет деңгейі.
Тұлғалық тәсіл (педагогикада)	- мұғалімнің әр оқушыға жеке көзқарасы, оған өзін – өзі тануға, өзін – өзі тоқтатуға, өзін – өзі растауға, өзін – өзі жүзеге асыруға ынталандыратын мүмкіндіктерді анықтауға көмектеседі.
Ерекше білімді қажет ететін адамдар (балалар)	- тиісті деңгейдегі білім алу және қосымша білім алу үшін арнайы жағдайларда тұрақты немесе уақытша қажеттіліктерді сезінетін адамдар (балалар).

Мотивация	адамның белгілі бір мақсатты орындауға саналы түрде тартылуы, алға қойылған міндетке жету үшін адамның қалауының көрінісі жеке тұлғаның ішкі және сыртқы күйлерінің өзгеруінен көрінеді.
Білім алудағы ерекше қажеттіліктер	- онсыз сапалы білім алу мүмкін болмайтын оқу – дамыту процесінде көмек пен қызметтерге деген қажеттілік.
Білім алудағы ерекше қажеттіліктерді бағалау	- білім алу үшін қажетті арнайы жағдайларды анықтау.
Педагог	- тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі бар және білім алушыларды және (немесе) тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу, білім беру қызметін әдістемелік сүйемелдеу немесе ұйымдастыру жөніндегі педагогтің кәсіптік қызметін жүзеге асыратын адам.
Педагогикалық тексеру	- мектеп жасындағы балалар үшін жас нормаларына сәйкес балалардың интеллектінің даму ерекшеліктерін, олардың ойынға, білім алуға, қарым – қатынасқа әлеуетін анықтау.
Инклюзивті бағалау реттілігі	- кез – келген жетіспейтін мүмкіндікті өтеу ниетінсіз әділ түрде өзінің жетістіктерін көрсетуге мүмкіндік беретін бағалауға қол жеткізу талаптары бар үміткерді бағалау процесіндегі өзгертілген немесе қосымша шарттар,.
Балалардағы посттравматикалық стресстік бұзылыс	– бұл таңқаларлық және қорқынышты оқиғалардың баланың психикасына әсеріне жауап ретінде дамитын бұзылыс. Балада ПТСБ бір уақытта бір және бірнеше травматикалық оқиғалардың әсерінен болуы мүмкін: шынайы және қауіпті өлім, ауыр жарақат немесе жыныстық зорлық – зомбылық. Сонымен қатар, жалғыз жарақаттың әсері (мысалы, жол апаты немесе

	көшеде ұрып – соғу) созылмалы жарақаттың әсерінен ерекшеленеді, мысалы, баланы үнемі қорлау). Екінші жағдайда баланың психикалық дамуына ерекше әсер етеді.
Психологиялық және педагогикалық қолдау	- әр баланың қабілеттері мен қажеттіліктеріне сәйкес табысты оқуы мен дамуы үшін әлеуметтік – психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасау үшін мамандардың тұтас, жүйелі, ұйымдастырылған қызметі.
Баланың дамып келе жатқан қабілеттері (5 бап, 14 бап (2))	конвенцияның негізгі тұжырымдамаларының бірі — баланың даму процесі құрметтеуді қажет ететіндігін мойындау, сондықтан бүкіл балалық шақта дамуға ықпал ету қажет. Бұл тұжырымдама 12-баппен байланысты, онда баланың көзқарасы "баланың жасына және жетілуіне сәйкес" тиісті түрде қарастырылады. Тұжырымдама 14-бапта да көрініс тапты, онда баланың ата-анасы мен заңды қамқоршылары баланы баланың дамып келе жатқан қабілеттеріне сәйкес келетін әдістермен оның ойлау, ар – ождан және дін бостандығы құқығын жүзеге асыруға бағыттай алады. Бала жетілуге жеткенде, егер заңда белгіленген белгілі бір шектеулер болмаса, ол өздігінен шешім қабылдай алады.
Бала	- он сегіз жасқа дейінгі адамдар (кәмелеттік жас).
Мүмкіндігі шектеулі бала	- аурулардан, жарақаттардан, олардың зардаптарынан, тіршілік әрекетінің шектелуіне және оны әлеуметтік қорғау қажеттілігіне әкеп соқтыратын ақаулардан туындаған дене функцияларының бұзылулары бар он сегіз жасқа толмаған адам.
Зейін тапшылығы және гипербелсенділік синдромы (ЗТГС)	– неврологиялық және мінез – құлық бұзылыстарымен байланысты туындаған даму бұзылысы. ЗТГС белгілері – ақпаратты ауыр қабылдау, заттарға, әрекеттерге, қарым – қатынасқа, гиперактивтілікке, импульсивтіліктің

	жоғарылауына назар аударудың мүмкін еместігі. Ол ақпаратты игерудің мүмкін еместігімен және соның салдарынан интеллекттің төмендеуімен сипатталады.
Әлеуметтендіру	- бұл, бір жағынан, әлеуметтік ортаға, әлеуметтік байланыстар жүйесіне кіру арқылы адамның әлеуметтік тәжірибені игеруін, екінші жағынан, оның белсенді қызметі, әлеуметтік ортаға белсенді қосылуы арқылы әлеуметтік байланыстар жүйесін белсенді түрде көбейту процесін қамтитын екі жақты процесс.
Әлеуметтік тексеру	- физикалық тәуелсіздікті, ұтқырлықты, әдеттегі әрекеттерге қатысу қабілетін, экономикалық тәуелсіздікті және мектеп жасындағы балалардың жас нормаларына сәйкес қоғамға интеграциялану қабілетін шектеудің нәтижесі болуы мүмкін әлеуметтік бұзылыс дәрежесін анықтау.
Білім алудың арнайы шарттары	- оқу, сондай – ақ арнайы, жеке дамытатын және түзету дамытатын бағдарламалар мен оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тіршілік ету ортасын, психологиялық – педагогикалық сүйемелдеуді, медициналық, әлеуметтік және өзге де қызметтерді қамтитын жағдайлар, онсыз ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың), сондай – ақ балалардың білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін емес мүмкіндіктер.
Қабілеттер	- жеке тұлғаның жеке психологиялық ерекшеліктері, бұл белгілі бір өнімді қызметті сәтті жүзеге асырудың шарты. Олар жеке тұлғаның жалпы бағытымен, адамның белгілі бір әрекетке бейімділігінің қаншалықты тұрақты екендігімен тығыз байланысты. Даму деңгейі мен дәрежесі талант пен данышпандық ұғымдарын білдіреді.

Тәрбие ортасы	- баланың өмірі мен оның тұлға ретінде қалыптасуы жүретін әлеуметтік – тұрмыстық және табиғи жағдайларлардың жиынтығы. Сынып, мектеп, отбасы ортасын қамтиды. Тәрбие ортасын ұйымдастыру түрлері: стихиялық, авторитарлық және оңтайлы, онда ұжымдық өмір мен қоршаған ортаның жалпы ережелері балалардың тәуелсіздігі мен шығармашылығының дамуын шектемейді.
Талант	адамның белгілі бір іс-әрекеттегі дағдыларының жоғары деңгейі, оның дарындылығы, бұл оның мінезінің ерекшелігіне айналады.
Тәрбие философиясы	- тәрбиенің мәнін, оның принциптері мен құндылықтарын жеке тұлғаны қалыптастыру және оған мәдени құндылықтарды беру процесінде мәдениеттің жалпыадамзаттық, нақты тарихи және ұлттық компоненттерінің өзара әрекеті ретінде түсіндіру.
Эмоционалды интеллект	- бұл адамның басқалардың және өз эмоцияларын құнды белгілер ретінде қабылдау, ұйымның жеке тиімділігі мен тиімділігін арттыру мақсатында эмоционалды ағымдар мен өзіндік мотивацияны басқару қабілеті.
Энтузиазм	- қандай да бір мақсатқа жету процесінде көтеріңкі көңіл – күй, ынта.

3. Бағдарлама тақырыптары

Бастапқы диагностика	Құзыреттіліктердің бастапқы деңгейін бағалау
Модуль 1 Инклюзивті білім берудің тарихы, саясаты мен қағидалары Инклюзивті білім берудің ұйымдастырудың Қазақстан Республикасындағы	1.1 Инклюзивті білім берудің қалыптасу тарихы 1.2 Инклюзивті білім беруді ұйымдастырудың әдістемесі, саясаты мен қағидалары 1.3 Инклюзивті білім берудің ұйымдастырудың Қазақстан Республикасындағы құқықтық базасы және халықаралық заңнамалық база

құқықтық базасы және халықаралық заңнамалық база	
Модуль 2 ЕБҚ сипаттамасы. Жалпы білім беретін ұйымдарда ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру	2.1 Білім алудағы ерекше қажеттіліктердің сипаттамасы, даму бұзылыстарының категориялары. 2.2 Білім беру ұйымдарында ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру
Модуль 3 Инклюзивті білім беру саласындағы педагогикалық құзыреттіліктер	3.1 Инклюзивті білім беру жағдайындағы педагогикалық қызметтің ерекшеліктері мен өзгешеліктері. 3.2 Инклюзивті білім беру педагогінің кәсіби стандарты. 3.3 Кәсіби сарқылуды алдын – алу және педагогикалық психогигиена қағидалары.
Модуль 4 Аутистік спектр бұзылысы бар және зейін тапшылығы мен гипербелсенділік синдромы бар балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар	4.1 Аутистік спектр бұзылысы (АСБ): жіктелмесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, реакция стереотиптері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары. 4.2 Зейін тапшылығы мен гипербелсенділік синдромы (ЗТГС): жіктелмесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары.
Модуль 5 Даун синдромы мен психикалық дамуы тежелген балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар	5.1 Даун синдромы (ДС): жіктелмесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары. 5.2 Психикалық дамудың тежелуі (ПДТ): жіктелмесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары.
Модуль 6 Тірек – қимыл аппараты бұзылған және БЦП,	6.1 ТҚАЗ және БЦП: жіктелмесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке –

посттравматикалық стресстік бұзылыс салдарынан болған танымдық функцияның бұзылысы бар балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар	дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары. 6.2 Посттравматикалық стресстік бұзылыс: жалпы түсінік, жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары.
Модуль 7 Инклюзивті практикадағы өзекті педагогикалық технологиялар	7.1 Инклюзивті практикадағы өзекті педагогикалық технологиялар 7.2 Даму мүмкіндіктері шектелген балалармен білім беру процесін ұйымдастырудың негізгі тәсілдері 7.3 ЕБҚЕ баланың оқуға бейімделу үрдісіне ата – аналарды қосу.
Модуль 8 Зияты зақымданған балаларды оқыту мен тәрбиелеудің жеке бағдарламасын құру мен жүзеге асыру реттілігі	8.1 ЕБҚЕ оқушыларға арналған жеке оқу бағдарламасын құру реттілігі. 8.2 Оқушының және жеке дамыту стратегияларының сипаттамасы 8.3 Зияты зақымданған оқушылардың күшті тұстары мен әлеуметтендіру стратегияларын айқындау.
Модуль 9 ЕБҚЕ балалардың мүмкіндіктерін ескере отырып, үлгілік білім беру бағдарламаларын бейімдеу және іске асыру тәртібі, технологиясы	9.1 Оқушының академиялық деңгейі мен оқу қиындықтарын айқындау. 9.2 ЕБҚЕ балаларға арналған үлгілік білім беру бағдарламасын бейімдеу технологиясы. 9.3 Жаңартылған оқу бағдарламасының инклюзивті білім беру жағдайындағы артықшылықтары.
Модуль 10 Балалардағы жағымсыз мінез – құлықтың себептері. Балалардағы жағымсыз мінез – құлықты жеңудің әдістері.	10.1 Бала дамуындағы тапшылықтарға байланысты туындайтын жағымсыз мінез – құлықтың себептері 10.2 ЕБҚЕ оқушының ресурстарын толықтырудың бағыттары
Модуль 11	11.1 Халықаралық практикадан кейстер

Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық тәжірибе	11.2 Инклюзивті білім беру моделінің талдамасы
Модуль 12 Ерекше білімді қажет ететін баланы сүйемелдеудегі әдеп кодексі	12.1 ЕБҚЕ баланы сүйемелдеудегі ережелер мен этикалық нормалар. 12.2 ЕБҚЕ баланың ата – анасы мен инклюзивті сынып педагогінің өзара қарым – қатынасы. 12.3 Инклюзивті сынып педагогі мен ассистент – тьютордың өзара қарым – қатынасы.
Модуль 13 «Педагогикалық практика. Инклюзивті білім беруде оқыту процесін ұйымдастыру технологияларының қолданылуы.	13.1 Оқушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін диагностикалау дағдысы мен саралау практикасы. 13.2 Өзекті педагогикалық технологияларды қолдану практикасы. 13.3 Кәсіби құзыреттіліктерді жетілдіру бойынша практика. 13.4 Зерттелген шешу әдістерін қолдана отырып ситуациялық есептерді талдау
Қорытынды диагностика	Құзыреттіліктердің ағымдағы деңгейін бағалау, оқытудың тиімділігін бағалау.

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Білім беру бағдарламасының мақсаты	- жалпы білім беру мектептерінде инклюзивті практиканы ұйымдастыру мен енгізу бойынша педагогтардың кәсіби құзыреттіліктерін көтеру; - инклюзивті білім берудің халықаралық практикасын зерделеу, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытудағы инновациялық тәсілдер мен жаңа шешімдер (ЕБҚЕ) арқылы педагогтердің кәсіби дағдыларын жетілдіру; - мектептердегі инклюзивті білім беру бойынша білім беру қызметтерінің сапасын көтеру;
Міндеттері	- жалпы білім беретін мектеп қызметкерлерінің инклюзивті білім беру туралы білімдері мен түсініктерін қалыптастыру;

	- білім беру ұйымдарында ЕБҚЕ балаларды педагогикалық – психологиялық бағалау алгоритмдері мен әдістерін оқыту; - мұғалімдер мен арнайы педагогтарда ЕБҚЕ балаларды оқыту әдістері мен оқу білім беру бағдарламаларын бейімдеу және даралау дағдыларын қалыптастыру.
Оқытудан күтілетін нәтижелер	КН1 – оқу – практикалық міндеттерді шешуде теориялық және практикалық білімдерді қолданады; КН2 – оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне сәйкес оқу және жеке – дамыту бағдарламаларын іске асырады. КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады; КН4 – білім алушылар қызметінің мониторингі мен диагностикасы негізінде білім алушылардың оқу жетістіктерінің нәтижелерін бағалайды; КН5 – білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып, баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді. КН6 – мектепке дейінгі және мектеп ортасындағы тәрбиенің әлеуметтік – мәдени ерекшеліктерін және қабылдау мен эмпатияны қалыптастыруды ескере отырып, көпмәдениетті ортада оқыту технологияларын қолданады. КН7 – жағдайды және оның өзгеруін талдауды талап ететін практикалық мәселелерді шешу бойынша дербес қызметті жүзеге асырады; КН8 – инклюзивті білім беру саласындағы білімді, инклюзивті білім беруді құрудың ұлттық және халықаралық стандарттарын қолданады. КН9 – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқу – тәрбие процесінде психологиялық – педагогикалық сүйемелдеуді қамтамасыз етеді; КН10 – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуының жеке траекториясына ағымдағы және қорытынды мониторингті, бағалауды және түзетуді жүзеге асырады. КН11 – баланың дамуының жеке траекториясын қалыптастырады, ата – аналармен, мұғалімдермен, баланы

	басқаратын мамандармен қарым – қатынасты ұйымдастырады; КН12 – ЕБҚЕ балалар үшін білімді тиімді жүйелеу технологияларын меңгергендігін көрсетеді, іс – қимылдың базалық оқу тәсілдері мен оқу дағдыларын дамытуда сүйемелдеуді жүзеге асырады, есте сақтау процестерін ұйымдастырады және тірек материалдарды құрылымдайды.
--	---

5. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны

Модуль атауы	Модуль мазмұны
Бастапқы диагностика 2 ак.сағат	Құзыреттіліктердің бастапқы деңгейін бағалау
Модуль 1. Инклюзивті білім берудің тарихы, саясаты мен қағидалары Инклюзивті білім бердің ұйымдастырудың Қазақстан Республикасындағы құқықтық базасы және халықаралық заңнамалық база. 10 ак.сағат	1.1 Инклюзивті білім берудің қалыптасуының тарихы. <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Инклюзивті білім берудің негізін қалаушылар. XIX ғасырда Еуропада балаларды қосып оқыту. Инклюзия және интеграция түсінігі. Әлем картасындағы инклюзивті білім берудің даму. ЮНЕСКО декларациясы. Заманауи инклюзивті білім берудің ерекшеліктері. 1.2 Инклюзивті білім беруді ұйымдастырудың әдістемесі, саясаты мен қағидалары <i>4 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Әдістеме түсінігі. Әдістеме құрылымы. Интеграция түсінігі. Интеграцияның сыртқы және ішкі жағдайлары. Инклюзия түсінігі. Инклюзивті білім берудің сегіз қағидасы. Тұлғаға бағытталған әрекеттік тәсіл. Белсенді оқыту және интегративті тәсіл. Инклюзивті мектептің саясаты. Отандық және шетел практикасындағы инклюзивті білім берудің әдістемесі. Отандық және шетелдік тәжірибедегі

	инклюзивті білім беру әдістемесі. Оқу процесін өзгерту және пәндік – кеңістіктік оқу ортасын ұйымдастыру. Гуманистік педагогика инклюзивті оқытудың негізі ретінде. 1.3 Инклюзивті білім бердің ұйымдастырудың Қазақстан Республикасындағы құқықтық базасы және халықаралық заңнамалық база <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Халықаралық заңнамалық актілер: конвенциялар, декларациялар мен инклюзивті білім беруге құқықты растайтын стандартты ережелер. Білім беру бойынша Халықаралық форумның құжаттары. Инклюзивті білім беру қағидаларын бекітетін және іске асыруды регламенттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық актілері мен нормативтік құжаттары. ҚР білім беруді дамыту саласындағы мемлекеттік бағдарламалар мен жоспарлар.
Модуль 2. ЕБҚ сипаттамасы. Жалпы білім беретін ұйымдарда ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру 6 ак. сағат	2.1 Білім алудағы ерекше қажеттіліктердің сипаттамасы <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Даму кемшіліктері түсінігі. Даму бұзылыстарының жіктелімі. Сабақта оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау. Білім алудағы қиындықтардың түрлері. 2.2 Білім беру ұйымдарында ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Есту қабілеті зақымданған (мүлдем естімейтіндер және нашар еститіндер), көру қабілеті зақымданған, тірек – қимыл аппараты зақымданған, сөйлеу тілі зақымданған (ЖСТД және СТАБ), зияты зақымданған балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру ерекшеліктері.

Модуль 3. Инклюзивті білім беру саласындағы педагогикалық құзыреттіліктер 8 ак.сағат	3.1 Инклюзивті білім беру жағдайындағы педагогикалық қызметтің ерекшеліктері мен өзгешеліктері. 2 ак. сағат <i>Қысқаша мазмұны:</i> Инклюзивті сыныпта оқыту әдістемесінің айрықша ерекшеліктері. Инклюзивті білім берудегі құзыреттілік тәсіл. Оқытудың жобалық – бағдарланған іс – әрекет нысаны. 3.2 Инклюзивті білім беру педагогінің кәсіби стандарты 3 ак. сағат <i>Қысқаша мазмұны:</i> Инклюзивті білім беру саласындағы педагогтің негізгі құзыреттіліктері. Инклюзивті сыныпта білім беруге қажетті білімдер, біліктер мен дағдылар. Инклюзивті педагогтің жұмыс түрлерінің стандарттары. 3.3 Кәсіби сарқылуды алдын – алу және педагогикалық психогигиена қағидалары. 3 ак. сағат <i>Қысқаша мазмұны:</i> Кәсіби күйіп қалудың алдын алу шеңберіндегі нейрофизиологиялық негіздерді түсіну. Даму стратегияларын болжау тәжірибесі. Педагогикалық практикадағы сыни ойлау дағдылары. Педагогикалық іс-әрекеттің эпизодтарын жағдаяттық талдаудағы жүйелік тәсіл.
Модуль 4. Аутистік спектр бұзылысы бар және зейін тапшылығы мен гипербелсенділік синдромы бар балаларға білім	4.1 Аутистік спектр бұзылысы (АСБ): жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, реакция стереотиптері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары 3 ак. сағат <i>Қысқаша мазмұны:</i> Аутизмнің пайда болу себептері. Ағза мінез – құлқының стресстік стратегиясы. Аңғарымның негізгі көріністері, артықшылықты даму стратегиясы.

берудегі ерекше қиындықтар 6 ак. сағат	Каннер синдромы, Аспергер синдромы, Ретта синдромы, атипті аутизм. АСБ бар балалардың қарым – қатынас, сөйлеу тілі, қызығушылықтар саласының ерекшеліктері, вербальді және вербальді емес коммуникация. Бейнелік және естіп қабылдауы, тактильді, дәм сезу, иіс сезу, проприорецепторлі сезімталдығы. Зият дамуының және оқу әрекетінің ерекшеліктері. 4.2 Зейін тапшылығы мен гипербелсенділік синдромы (ЗТГС): жіктелімі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Балалардағы ЗТГС пайда болу себептері. Негізгі көріністері, физиологиялық ерекшеліктері. Даму стратегиясы. Зейін тапшылығы, импульсивтілік, гипербелсенділік түсініктері. ЗТГС түзетудегі негізгі постулаттар.
Модуль 5. Даун синдромы мен психикалық дамуы тежелген балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар 6 ак. сағат	5.1 Даун синдромы (ДС): жіктелімі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Даун синдромы бар балалармен жұмыстағы негізгі ерекшеліктер. Даун синдромы кезіндегі хромосома бұзылыстарының түрлері. Синдромның пайда болу себептері. Физикалық және зият дамуының ерекшеліктері, симптомдары. Педагогикалық сүйемелдеу. 5.2 Психикалық дамудың тежелуі (ПДТ): жіктелімі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Балалардағы ПДТ пайда болуының негізгі себептері мен көріністері. Қабылдауы, зейіні, эмоциялары,

	есте сақтауы, ойлауы мен сөйлеу тілінің ПДТ кезіндегі ерекшеліктері. Ойын және оқу әрекеті, оқыту ерекшеліктері.
Модуль 6. Тірек – қимыл аппараты бұзылған және БЦП, посттравматикалық стресстік бұзылыс салдарынан болған танымдық функцияның бұзылысы бар балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар 6 ак. сағат	6.1 ТҚАЗ және БЦП: жіктелуі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары. <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> ТҚАЗ түрлері және БЦП түрлерінің жіктелуі. БЦП пайда болу себептері. Физиологиялық және әлеуметтік ерекшеліктері. ТҚАЗ және БЦП балаларға оқу сабақтары процесі кезіндегі көмек. Мотивация мен әлеуметтік белсенділіктің, қоршаған орта мен «донорлық қағидасының» рөлі. Баланың әлеуметтік дамуы процесіндегі ата – ананың рөлі. 6.2 Посттравматикалық стресстік бұзылыс: жалпы түсінік, жіктелуі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> ПТСБ қалыптасу себептері мен ерекшеліктері. Жіктелуі. Симптомдары. Қорғаныс реакциялары, өзін – өзі бағалауы, баланың физиологиясына, психикасына және танымдық функцияларына деген ПТСБ әсері. ПТСБ терапиясының кезеңдері. «Сәйкестендіру» қағидасы. Бейімделу кезеңі туралы түсінік. Балалардағы ПТСБ-ны жеңу ұзақтығы.
Модуль 7. Инклюзивті практикадағы өзекті педагогикалық технологиялар 12 ак. сағат	7.1 Инклюзивті практикадағы өзекті педагогикалық технологиялар <i>4 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Инклюзивті тәжірибені жүзеге асырудағы мұғалімнің кәсіби мақсаттары мен көзқарастары. Инклюзивті сыныпта оқу процесін ұйымдастыру әдістері. ЕБҚЕ оқушыға бейімделу кезеңін ұйымдастыру. Білім беру кеңістігін ұйымдастыру. Инклюзивті білім беру

	процесін ұйымдастыру технологиялары. Оқу қызметінің нәтижелерін бағалау технологиялары. Жеке білім беру бағдарламасының құрылымы. Мұғалім мен психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының өзара әрекеттесу технологиясы. 7.2 Даму мүмкіндіктері шектелген балалармен білім беру процесін ұйымдастырудың негізгі тәсілдері <i>4 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Инклюзивті сыныптағы сабақтарды құру алгоритмдері. Оқушының жеке рөлін анықтау. Сабақтағы педагог – ассистенттің жұмыс түрлері. Тапсырмалардың жұптық және топтық формалары. Жобалық сабақ. Көрнекі – зерттеушілік сабақ. Заттық – практикалық сабақ. ЕБҚЕ оқушыларға арналған сабақтағы виуалды сүйемелдеу мен 3D модельдеудің рөлі. 7.3 ЕБҚЕ баланың оқуға бейімделу үрдісіне ата – аналарды қосу <i>4 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> ЕБҚЕ оқушының ата-анасының мектептегі бейімделу кезеңіне қатысу кезеңдері мен ережелері. Ата – аналарға арналған түсіністік меморандумы. ЕБҚЕ баланы оқыту кезінде ата – аналармен кері байланысты ұйымдастыру әдістері.
Модуль 8. Зияты зақымданған балаларды оқыту мен тәрбиелеудің жеке бағдарламасын құру мен жүзеге асыру реттілігі	8.1 ЕБҚЕ оқушыларға арналған жеке оқу бағдарламасын құру реттілігі <i>4 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> ЖДБ құру кезеңдері. Ата – аналардың анкетасын, баланың даму тарихы мен мінез – құлық ерекшеліктерін, сонымен қатар, медициналық құжаттарды зерттеу. ППҚ мамандарының психофизиологиялық ерекшеліктерін диагностикалауды зерттеу. Баланың ағымдағы білімі мен біліктерінің диагностикасы.

10 ак. сағат	Диагностика наличных знаний и умений учащегося. Оқушының білім беру мен әлеуметтік қажеттіліктерін анықтау. Мектептегі қосымша білім беру сабақтарында психологиялық-педагогикалық көмекті ұйымдастыру шеңберінде ППҚ мамандарымен өзара іс – қимыл жасау. Оқушының эмоционалды – ерікті, физикалық, танымдық, сөйлеу, әлеуметтік саласының сипаттамаларын зерттеу. Оқу мазмұнының көлемін анықтау: жалпы білім беретін, бейімделген немесе өзгертілген бағдарлама бойынша оқу пәндері. Қоршаған ортаны бейімдеу. Жұмыс оқу жоспары. ЖДБ іске асыруда ППҚ мамандарымен, ата – аналармен, мектеп әкімшілігімен өзара іс – қимыл жасау. Оқушының даму жағдайына және оның оқу жетістіктеріне мониторинг жүргізу. 8.2 Оқушының және жеке дамыту стратегияларының сипаттамасы 4 ак. сағат <i>Қысқаша мазмұны:</i> ЕБҚЕ балаларға арналған жеке дамыту стратегиясын жүзеге асырудағы педагогтар мен ППҚ мамандарының өзара қарым – қатынасы. Тапшылық түрлері және ЕБҚЕ оқушыларды дамытудың ықтимал стратегиялары (шынайы мысалдарды талдау, жеке даму стратегиясын жасақтау практикумы) 8.3 Зияты зақымданған оқушылардың күшті тұстары мен әлеуметтендіру стратегияларын айқындау 2 ак. сағат <i>Қысқаша мазмұны:</i> Жобалық сабақтарда, инклюзивті үйірмелерде және оқушылардың сабақтан тыс іс – әрекетінде әлеуметтену процесін ұйымдастыру. Кәсіби бағдар және әлеуметтік ынтымақтастық жүйесі. ЕБҚЕ оқушыларға арналған «достық шеңберін» қалыптастыру.
---------------------	--

Модуль 9. ЕБҚЕ балалардың мүмкіндіктерін ескере отырып, үлгілік білім беру бағдарламаларын бейімдеу және іске асыру тәртібі, технологиясы 12 ак. сағат	9.1 Оқушының академиялық деңгейі мен білім алу қиындықтарын айқындау <i>4 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> ЕБҚЕ оқушылардың академиялық деңгейін диагностикалаудың тиімді түрлерін анықтау. Чек – лист және академиялық дағдыларды дамыту жоспары. ЕБҚЕ балалардың Білім алу қиындықтарының түрлері және ЕБҚЕ оқушыларға арналған оқыту бағдарламасының мазмұнын модификациялау. 9.2 ЕБҚЕ балаларға арналған үлгілік білім беру бағдарламасын бейімдеу технологиясы <i>4 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Оқушының оқу қабілеттерінің күшті және әлсіз жақтарын анықтау. Оқушының қабылдау ерекшелігіне сай оқу материалдары мен тапсырмаларын бейімдеу. Логикалық және кеңістіктік ойлау тапшылығы жағдайында оқушының оқу бағдарламасының мазмұнын өзгерту. 9.3 Жаңартылған оқу бағдарламасының инклюзивті білім беру жағдайындағы артықшылықтары <i>4 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Жаңартылған бағдарламаның мазмұндық айырмашылықтары. Иірімділік қағидасы. Блум бойынша мақсаттар иерархиясы. Білім беру деңгейлері және пәнішілік байланыстар. ЖДБ аспектісіндегі ұзақмерзімді, ортамерзімді және қысқамерзімді жоспарлар. Оқытудың тәрбиелік әлеуеті. Заманауилық, мазмұнның өзектілігі, әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру.
Модуль 10. Балалардағы жағымсыз мінез – құлықтың	10.1 Бала дамуындағы тапшылықтарға байланысты туындайтын жағымсыз мінез – құлықтың себептері <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i>

себептері. Балалардағы жағымсыз мінез – құлықты жеңудің әдістері 6 ак. сағат	Бала мінез – құлқындағы «стимул – реакция» механизмі. ЖЖЖ ерекшеліктері және эмоционалды – ерік саласын реттеу қиындықтары. ЕБҚЕ баланың мінез – құлық реакцияларының нейрофизиологиялық негіздері. 10.2 ЕБҚЕ оқушының ресурстарын қалыпқа келтірудің бағыттары <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Оқу күні процесіндегі ресурстық сабақтардың рөлі. Ресурстарды қалыпқа келтіру бағыттары. Ситуативті талдау әдісі және ЕБҚЕ балаларға арналған когнитивті – мінез – құлықтық терапия. Отбасылық консалтинг және ЕБҚЕ баланың өмір салтын ұйымдастыру.
Модуль 11. Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық тәжірибе 6 ак. сағат	11.1 Халықаралық тәжірибеден кейстер (видеоматериалдармен) <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Швейцария, Франция, Италия, Англия, АҚШ, Болгария, Финляндия, Жапониядағы инклюзивті білім берудің құрылым модельдері. 11.2 Инклюзивті білім беру моделінің талдамасы <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Педагогтер таңдау негізінде екі елдің инклюзивті білім беру модельдерін талдайды және салыстырады. Болгариялық инклюзивті білім беру сарапшысымен онлайн конференцияда мәселелер талқыланады.
Модуль 12. Ерекше білімді қажет ететін баланы	12.1 ЕБҚЕ баланы сүйемелдеудегі ережелер мен этикалық нормалар. <i>2 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> ДМШ және интеллектуалды бұзылысы бар адамдарға деген эмпатиялық қарым – қатынас

сүйемелдеудегі әдеп кодексі 8 ак. сағат	моделі. Инклюзивті коммуникациядағы ережелер мен әдеп (этика). 12.2 ЕБҚЕ баланың ата – анасы мен инклюзивті сынып педагогінің өзара қарым – қатынасы <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> ЕБҚЕ балалардың ата – аналарындағы алаңдаушылықтың жоғары деңгейі, депрессия және теріске шығару мәселелері. Қалыпты даму жағдайындағы балалардың ата – аналарының эмпатиялық қарым – қатынас мәселелері. Инклюзивті сыныптағы ата – аналармен ынтымақтастық кезеңдері. 12.3 Инклюзивті сынып педагогі мен ассистент – тьютордың өзара қарым – қатынасы. <i>3 ак. сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Инклюзивті сыныптағы педагог пен ассистенттің өзара әрекеттесуінің өзекті рөлдері мен мәселелері. Сабақтағы мұғалім мен ассистенттің ынтымақтастық модельдері.
Модуль 13 «Педагогикалық практика. Инклюзивті білім беруде оқыту процесін ұйымдастыру технологияларын ың қолданылуы. 60 ак.сағат	13.1 Оқушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін диагностикалау дағдысы мен саралау практикасы <i>8 ак.сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Аңғарымдар мен тапшылықтардың ерекшелігі бойынша ЕБҚЕ балалардың нейрофизиологиялық ерекшеліктерін зерттеу. ЕБҚЕ оқушының танымдық функцияларын диагностикалау. 13.2 Өзекті педагогикалық технологияларды қолдану практикасы. <i>30 ак.сағат</i> <i>Қысқаша мазмұны:</i> Дамытушы тапсырмалардың түрлері және ЕБҚЕ балармен сабақтарда мотивацияны, қабылдауды,

зейінді, қиялды, эмоцияны, есте сақтауды, ойлауды, сөйлеу және ерік – жігер саласының қабілеттерін дамыту тәсілдері. Өрекеттік тапсырмалар және оқушылардың сабақтардағы қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру.

Сабақта оқушылардың белсенділік міндеттері және қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру. Нейрофизиологиялық ерекшеліктері мен тапшылығына сүйене отырып, ЕБҚЕ оқушыға сабақта жеке тьюторлық көмек ұйымдастыру. Ерекше баланың жұмыс жағдайы мен энергия тапшылығының қажу сәттерін бақылау, уақытты басқару практикумы және оқушылар үшін жеке кестелер әзірлеу. Инклюзивті жағдайды ұйымдастыруға арналған тренинг. Тақырыптық сабақтардың 5 нұсқасы бойынша визуалды тіректерді әзірлеу.

13.3 Кәсіби құзыреттілікті жетілдіру бойынша тәжірибе

20 ак.сағат

Қысқаша мазмұны:

Жеке білім беру бағдарламасын әзірлеу практикумы. ОР бар балалардың ата-аналарына отбасылық кеңес беру модельдері бойынша Тренинг. Сабақта ассистентпен ынтымақтастық модельдерін әзірлеу. Педагогикалық қызметті ұйымдастыру үшін заманауи ақпараттық технологиялармен қолдану практикумы (Trello, Tilda, Canva webnode және басқа да сандық көмекшілер).

13.4 Зерттелген шешу әдістерін қолдана отырып, ситуациялық мәселелерді талдау.

2 ак.сағат

Қысқаша мазмұны:

Педагогикалық практика нәтижелері бойынша міндеттерді құрылымдау. Типтік мәселелерді бөліп көрсету. Тәжірибе нәтижелері бойынша жұмыс істеудің негізгі құралдарын анықтау. Тәжірибе құралдарын қолдана отырып ситуациялық талдау.

Қорытынды диагностика	<i>Қысқаша мазмұны:</i> Құзыреттіліктердің ағымдағы деңгейін бағалау, оқытудың тиімділігін бағалау.
2 ак. сағат	

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламасы бойынша оқыту күндізгі оқу түрінде ұйымдастырылады және 160 академиялық сағаттан тұрады.

Тыңдаушылардың ынтасын арттыру және оқуға деген мотивацияны сақтау үшін оқу барысында куратордың топпен тапсырмалар тақырыбы бойынша ворк – шоптары ұйымдастырылады.

Оқытудың негізгі формалары мен әдістері: интерактивті семинар, практикалық жұмыс, тестілеу, жаттығуларды орындау, пікірталас, эссе жазу, сабақ фрагментін жобалау, көп деңгейлі тапсырмалар кешенін жобалау, ситуациялық талдау, бейне материалдарды талдау, диагностикалық тапсырмалар, жұмыс сәттерін қайталау және қайталау.

Тыңдаушылардың өзіндік жұмысы әрбір сабақта жоспарланған.

Біліктілікті арттырудың барлық оқу – әдістемелік кешені «Әлеуметтік инклюзивті бағдарламалар орталығы» ҚҚ ақпараттық платформасында орналастырылады. Тестілеу, тапсырмаларды бағалау және кері байланыс әрбір сабақта жүзеге асырылады.

Бағдарлама заманауи оқыту технологияларын қолдана отырып материал беруді жүзеге асырады, модульдерді зерттеуде қолдау көрсетеді және тапсырмаларды орындауға басшылық жасайды.

7. Бағдарламаның оқу – әдістемелік қамсыздандырылуы

Модуль 1

**«Инклюзивті білім берудің тарихы, саясаты мен қағидалары
Инклюзивті білім бердің ұйымдастырудың Қазақстан Республикасындағы
құқықтық базасы және халықаралық заңнамалық база»**

Модульдің өзектілігі

Инклюзивті білім берудің негіздерін түсіну оқытудың осы түрінің пайда болу тарихын, оның тарихи қажеттілігін және негізгі әдістемелік негіздерін білмей мүмкін емес. Инклюзивті білім беру аясындағы дұрыс қызмет үшін осы саланың барлық басшылары, педагогтары мен мамандары халықаралық заңнамалық актілерді және Қазақстан Республикасының құқықтық негіздерін білуі тиіс.

Модульдің міндеттері

1. Инклюзивті білім берудің тарихи қажеттілігі туралы тұжырымдамалық көзқарасты қалыптастыру.

2. Инклюзивті білім берудің әдіснамалық құрылымын бөліп көрсету және пікірталаста дәлелді қолдануды үйрену.

3. Инклюзивті білім берудің заңнамалық базасында Қазақстан Республикасының халықаралық құжаттары мен заңдарында еркін бағдарлану.

Күтілетін нәтижелер:

– КН1: педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.

– КН8: инклюзивті білім беру саласындағы білімді қолданады, инклюзивті білім беруді құрудың ұлттық және халықаралық стандарттарын қолданады.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
1.1 Инклюзивті білім берудің қалыптасу тарихы 3 ак.сағат	Интерактивті сабақ 3 ак.сағат	Инклюзивті білім берудің негізін қалаушылар. XIX ғасырда Еуропада балаларды қосып оқыту. Инклюзия және интеграция түсінігі. Әлем картасындағы инклюзивті білім берудің даму. ЮНЕСКО декларациясы. Заманауи инклюзивті білім берудің ерекшеліктері.	- инклюзивті білім берудің тарихи қажеттілігін дәлелдейді - инклюзивті білім берудің қалыптасу кезеңдерінің мәнін түсінеді. - ИББ қалыптасу географиясында бағдарлана алады.

1.2 Инклюзивті білім беруді ұйымдастырудың әдістемесі, саясаты мен қағидалары 4 ак.сағат	Интерактивті сабақ 3 ак.сағат	Әдістеме түсінігі. Әдістеме құрылымы. Интеграция түсінігі. Интеграцияның сыртқы және ішкі жағдайлары. Инклюзия түсінігі. Инклюзивті білім берудің сегіз қағидасы. Тұлғаға бағытталған әрекеттік тәсіл. Белсенді оқыту және интегративті тәсіл. Инклюзивті мектептің саясаты. Отандық және шетел практикасындағы инклюзивті білім берудің әдістемесі.	- инклюзивті білім беру әдіснамасының құрылымын ашады және оны пікірталаста өзінің педагогикалық қызметінің мысалдарына қолданады.
	Дискуссиялық талдау 1 ак.сағат		
1.3 Инклюзивті білім берудің ұйымдастырудың Қазақстан Республикасындағы құқықтық базасы және халықаралық заңнамалық база 3 ак.сағат	Интерактивті сабақ 3 ак.сағат	Халықаралық заңнамалық база және инклюзивті білім беру қағидаларын бекітетін және іске асыруды регламенттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық актілері мен нормативтік құжаттары.	- ҚР инклюзивті білім беру қызметін реттейтін негізгі нормативтік құқықтық актілердің мәнін ашады. - қолданыстағы нормативтік құқықтық нормаларға сүйене отырып, кәсіби мәселелерді шешудің оңтайлы

			тәсілдерін таңдайды (педагогикалық практикадан ситуациялық тапсырмаларды шешу мысалында).
--	--	--	---

Модуль 2

«ЕБҚ сипаттамасы.

Жалпы білім беретін ұйымдарда ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру»

Модульдің өзектілігі

Инклюзивті заңнаманың қағидаларын, ережелері мен нормаларын іске асыру үшін инклюзивті саланың басшылары, педагогтары мен мамандары оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаттамаларын басшылыққа алып, олардың білім алу құқығын іске асыру үшін арнайы жағдайларды ұйымдастыру нормаларын сақтауы керек.

Модульдің міндеттері

1. Есту қабілеті зақымданған (мүлдем естімейтіндер және нашар еститіндер), көру қабілеті зақымданған, тірек – қимыл аппараты зақымданған, сөйлеу тілі зақымданған (ЖСТД және СТАБ), зияты зақымданған балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру ерекшеліктері.

2. ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы білім беру жағдайларын ұйымдастыру нормаларын практикалық қолдану дағдысын қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелер:

– КН1: педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.

– КН2 – оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне сәйкес оқу және жеке – дамыту бағдарламаларын іске асырады.

– КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
2.1 Білім алудағы ерекше қажеттіліктердің сипаттамасы 3 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат	Даму кемшіліктері түсінігі. Даму бұзылыстарының жіктелуі. Сабақта оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау. Білім алудағы қиындықтардың түрлері.	- ЕБҚЕ оқушының дамуындағы бұзылыстары мен тапшылықтарының түрлерін диагностикалау алады; - оқушылардың оқу қиындықтарының түрлерін біледі және оқыту тәсілдерін өзгерту тәсілдерін қолданады.
	Практикалық тапсырма 1 ак.сағ: «Білім алудағы ерекше қажеттіліктер» инструментін толтыру, «Білім алу қиындықтары және оқыту тәсілдері» чек – листі		
2.2 Білім беру ұйымдарында ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру 3 ак. сағат	Семинар 2 ак.сағат Практикалық жұмыс 1 ак.сағат Болжамды жағдайда оқытудың арнайы шарттарын ұйымдастыру нормаларын қолдану	Есту қабілеті зақымданған (мүлдем естімейтіндер және нашар еститіндер), көру қабілеті зақымданған, тірек – қимыл аппараты зақымданған, сөйлеу тілі зақымданған (ЖСТД және СТАБ), зияты зақымданған балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру ерекшеліктері.	- арнайы оқу жағдайларын ұйымдастыру нормаларын біледі және болжамды жағдайда қолданады.

--	--	--	--

Модуль 3

«Инклюзивті білім беру саласындағы педагогикалық құзыреттіліктер»

Модульдің өзектілігі

Инклюзивті білім беру мұғалімінің қызметі стандартты жалпы білім беретін сыныптағы педагогикалық қызметтен айтарлықтай ерекшеленеді. Мұнда мұғалім ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттердің оқу материалын қабылдауының психофизиологиялық ерекшеліктерін, олардың тапшылығы мен ПМПК аңғарымына сәйкес балалардың оқу іс – әрекетін ұйымдастырудың ерекшеліктерін, инклюзивті сыныптағы балалар арасындағы қарым – қатынасты құру ерекшеліктерін түсінуі керек. Өзінің кәсіби қызметін дұрыс құру үшін мұғалім өзінің кәсіби міндеттерінің құрылымын, жаңа құзыреттіліктерін, кәсіби жұмыс түрлерінің стандарттарын білуі керек.

Модульдің міндеттері:

1. Инклюзивті білім беру мұғалімінің кәсіби міндеттерінің көрнекі бейнесін қалыптастыру.
2. Инклюзивті сыныпта стандартты оқыту мен стандартты оқыту формасының айырмашылықтарын ажырату.
3. Инклюзивті мұғалімнің жұмыс түрлерінің негізгі құзыреттері мен стандарттарын бөлу.
4. Мұғалімді жұмыс түрлерінің стандарттарымен жұмыс істеуге үйрету инклюзивті білім беру практикасын қолдану.
5. Педагогтарды кәсіби сарқылудың алдын – алудың негізгі әдістері мен тәсілдеріне баулу.

Күтілетін нәтижелер:

- КН3: балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;
- КН5: білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып, баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
-----------------------	------------------------------------	-----------------	---

	әдістері және сағаттар саны		
3.1 Инклюзивті білім беру жағдайындағы педагогикалық қызметтің ерекшеліктері мен өзгешеліктері 2 ак. сағат	Интерактивті сабақ «Инклюзивті педагог қызметінің картасы» 2 ак.сағат	Инклюзивті сыныпта оқыту әдістемесінің айрықша ерекшеліктері. Инклюзивті білім берудегі құзыреттілік тәсіл. Оқытудың жобалық – бағдарланған іс – әрекет нысаны.	- инклюзивті оқытудың айрықша ерекшеліктерін бөліп көрсетеді және инклюзивті оқытуды ұйымдастырудың формаларын визуалды бейнелейді.
3.2 Инклюзивті білім беру педагогінің кәсіби стандарты 3 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сабақ	Инклюзивті білім беру саласындағы педагогтің негізгі құзыреттіліктері. Инклюзивті сыныпта білім беруге қажетті білімдер, біліктер мен дағдылар. Инклюзивті педагогтің жұмыс түрлерінің стандарттары.	- берілген ситуациялық мәселелерді шешуде құзыреттіліктерін дәлелдейді және жұмыс түрлерінің стандарттарын қолданады.
	Практикалық тапсырма 1 ак.сағат		
3.3 Кәсіби сарқылуды алдын – алу және педагогикалық психогигиена қағидалары 3 ак. сағат	Семинар 2 ак.сағат	Кәсіби күйіп қалудың алдын алу шеңберіндегі нейрофизиологиялық негіздерді түсіну. Даму стратегияларын болжау тәжірибесі. Педагогикалық практикадағы сыни ойлау дағдылары. Педагогикалық іс-әрекеттің эпизодтарын	- кәсіби сарқылудың себептері мен тәуекел деңгейін тұжырымдайды; - сыни ойлау негіздерін меңгерген және ситуациялық талдауда қолданады - жанжалды жағдайларды

	Жағдаятты талдау 1 ак. сағат	жағдаяттық талдаудағы жүйелік тәсіл.	түсіндіруде жүйелік талдауды көрсетеді
--	---	---	---

Модуль 4

«Аутистік спектр бұзылысы бар және зейін тапшылығы мен гипербелсенділік синдромы бар балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар»

Модульдің өзектілігі

Аутизм спектрі мен ЗТГС бар балалардағы оқу ақпаратын қабылдаудың мінез – құлқы мен әдістері айтарлықтай ерекшеленеді, кейде тіпті қарама – қарсы оқыту стратегиялары да қолданылады. Аңғарымдардың бұл түрлері бұзылулардың психикалық түрлеріне жатады, бірақ көбінесе сақталған интеллект, әлеуметтену қабілеті, сондай – ақ орнын толықтырудың басым деңгейі мен талантты біріктіреді. Мұғалім үшін диагноздың осы түрімен оқушыларға сабақ берудің негізгі ерекшеліктерін білу және түсіну маңызды.

Модульдің міндеттері:

1. АСБ және ЗТГС аңғарымы қойылған балалардың танымдық функциялары мен мінез – құлқының нейрофизиологиялық ерекшеліктері туралы білімді қалыптастыру.

2. АСБ және ЗТГС аңғарымы бар балаларға арналған оқу тапсырмаларын жоспарлау және оқу материалын өзгерту дағдыларын қалыптастыру.

3. АСБ және ЗТГС аңғарымы бар балаларға сабақ беру процесінде уақытты басқару дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелер:

– КН1 – педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.

– КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;

– КН5 – білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып, баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
4.1 Аутистік спектр бұзылысы (АСБ): жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, реакция стереотиптері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары 3 ак. сағат	Семинар 2 ак. сағат Практикалық тапсырма «Сабақ тақырыбы бойынша АСБ бар оқушыға арналған визуалды тіректер» 1 ак.сағат	Аутизмнің пайда болу себептері. Ағза мінез – құлқының стресстік стратегиясы. Аңғарымның негізгі көріністері, артықшылықты даму стратегиясы.	- оқушылардың оқу ақпаратын қабылдауы контекстінде АСБ көрінісінің ерекшеліктерін диагностикалауды және түсіндіреді; - ЕБҚЕ оқушыда АСБ көріністері контекстінде оқыту тәсілдерін түзетеді.
4.2 Зейін тапшылығы мен гипербелсенділік синдромы (ЗТГС): жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары 3 ак.сағат	Семинар 2 ак.сағат Практикалық тапсырма «ЗТГС баланың сабақтағы қызметін	Балалардағы ЗТГС пайда болу себептері. Негізгі көріністері, физиологиялық ерекшеліктері. Даму стратегиясы. Зейін тапшылығы, импульсивтілік,	- оқушылардың оқу ақпаратын қабылдауы контекстінде ЗТГС көрінісінің ерекшеліктерін диагностикалауды және түсіндіреді; - ЕБҚЕ оқушыда ЗТГС көріністері

	ұйымдастыру тәсілдері» «ЗТГС бар балалардың зейінін және логикалық ойлауын дамытудың әдістері» 1 ак.сағат	гипербелсенділік түсініктері. ЗТГС түзетудегі негізгі постулаттар.	контекстінде оқыту тәсілдерін түзетеді.
--	---	--	---

Модуль 5

«Даун синдромы мен психикалық дамуы тежелген балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар»

Модульдің өзектілігі

Даун синдромы және ПДТ аңғарымы қойылған балаларда логикалық және кеңістіктік ойлаудың жетіспеушілігі, себеп – салдарлық байланыстарды құрудағы қиындықтар жиі кездеседі. Оқу процесі әдеттегіден баяу жүреді, оқу тапсырмаларын орындауға және оқу дағдыларын қалыптастыруға көп уақыт кетеді. Алайда, дұрыс ұйымдастырылған оқу процесінде осы диагноздары бар балалар оқу және әлеуметтік дағдыларды игеру динамикасында сәтті дами алады.

Модульдің міндеттері

1. Даун синдромы және ПДТ аңғарымы қойылған балалардың танымдық функциялары мен мінез-құлқының нейрофизиологиялық ерекшеліктері туралы білімді қалыптастыру.

2. Даун синдромы және ПДТ аңғарымы қойылған балаларға арналған оқу тапсырмаларын жоспарлау және оқу материалын өзгерту дағдыларын қалыптастыру.

3. Даун синдромы және ПДТ аңғарымы қойылған балаларға сабақ беру процесінде қосымша байланыс құралдарын қолдану дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелер:

– КН1 – педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.

– КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;

– КН5 – білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып, баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
5.1 Даун синдромы (ДС): жіктелмесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары 3 ак. сағат	Семинар 2 ак.сағат	Даун синдромы бар балалармен жұмыстағы негізгі ерекшеліктер. Даун синдромы кезіндегі хромосома бұзылыстарының түрлері. Синдромның пайда болу себептері. Физикалық және зият дамуының ерекшеліктері, симптомдары. Педагогикалық сүйемелдеу.	- оқушылардың оқу ақпаратын қабылдауы контекстінде Даун синдромы көрінісінің ерекшеліктерін диагностикалайды және түсіндіреді; - ЕБҚЕ оқушыда Даун синдромы көріністері контекстінде оқыту тәсілдерін түзетеді.
	Практикалық тапсырма «Қосымша қарым – қатынас құралдарын қолдана отырып, Даун синдромы бар балаға арналған сабақ жоспары» 1 ак.сағат		
5.2 Психикалық дамудың тежелуі (ПДТ): жіктелмесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары	Семинар 2 ак.сағат	Балалардағы ПДТ пайда болуының негізгі себептері мен көріністері. Қабылдауы, зейіні, эмоциялары, есте сақтауы,	- оқушылардың оқу ақпаратын қабылдауы контекстінде ПДТ көрінісінің ерекшеліктерін диагностикалайды және түсіндіреді;

3 ак. сағат	Практикалық тапсырма 1 ак.сағат «ПДТ бар оқушыларға арналған оқу материалын және есте сақтау тіректерін жүйелеу нұсқалары»	ойлауы мен сөйлеу тілінің ПДТ кезіндегі ерекшеліктері. Ойын және оқу әрекеті, оқыту ерекшеліктері.	- ЕБҚЕ оқушыда ПДТ көріністері контекстінде оқыту тәсілдерін түзетеді.
-------------	--	--	--

Модуль 6

«Тірек – қимыл аппараты бұзылған және БЦП, посттравматикалық стресстік бұзылыс салдарынан болған танымдық функцияның бұзылысы бар балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар»

Модульдің өзектілігі

Тірек – қимыл аппараты мен церебральды сал ауруы бар балаларды оқыту арнайы білім беру жағдайларын ұйымдастырудағы қиындықтармен, оқу тапсырмаларын орындауға қосымша уақытпен, сондай – ақ оқу күні ішінде ілеспе, тайм – менеджмент қажеттілігімен бірге жүреді, физиологиялық және ресурстық көмектің негіздерін білуді талап етеді.

Ауыр психологиялық жарақат алған балалар оқуда қиындықтарға тап болады, күн ішінде олардың өнімділігі төмендейді, танымдық функциялары бұзылады, өзін – өзі бағалау төмендейді және оқу жетістіктерін сынау мен бағалауға сезімталдық артады, оқу іс – әрекетіне деген ынта төмендейді, Әлеуметтік және оқу коммуникациясында қуаныш алу қабілеті төмендейді. Инклюзивті сыныпта дағдарысқа ұшыраған балаларды оқытуды жүргізу үшін мұғалім балалар ПТСБ саласында арнайы білімге ие болуы керек.

Модульдің міндеттері

1. ТҚАЗ, БЦП және ПТСБ аңғарымы қойылған балалардың танымдық функциялары мен мінез-құлқының нейрофизиологиялық ерекшеліктері туралы білімді қалыптастыру.

2. ТҚАЗ, БЦП және ПТСБ аңғарымы қойылған балаларға арналған оқу тапсырмаларын жоспарлау және оқу материалын өзгерту дағдыларын қалыптастыру.

3. ТҚАЗ, БЦП және ПТСБ аңғарымы қойылған балаларға сабақ беру процесінде қосымша байланыс құралдарын қолдану дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелер:

- КН1 – педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.
- КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;
- КН5 – білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып, баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
6.1 ТҚАЗ және БЦП: жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары 3 ак. Сағат	Семинар 2 ак.сағат	ТҚАЗ түрлері және БЦП түрлерінің жіктемесі. БЦП пайда болу себептері. Физиологиялық және әлеуметтік ерекшеліктері. ТҚАЗ және БЦП балаларға оқу сабақтары процесі кезіндегі көмек.	- оқушылардың оқу ақпаратын қабылдауы контекстінде ТҚАЗ және БЦП көрінісінің ерекшеліктерін диагностикалауды және түсіндіреді; - ЕБҚЕ оқушыда ТҚАЗ және БЦП көріністері контекстінде оқыту тәсілдерін түзетеді.
	Практикалық тапсырма 1 ак.сағат «Оқу күні ішінде ТҚАЗ және БЦП бар оқушыларға ресурстық көмек көрсету тәсілдері»		
6.2 Посттравматикалық стресстік бұзылыс: жалпы түсінік, жіктемесі,	Семинар 2 ак.сағат	ПТСБ қалыптасу себептері мен ерекшеліктері. Жіктемесі. Симптомдары.	- оқушылардың оқу ақпаратын қабылдауы контекстінде ПТСБ көрінісінің

нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары 3 ак. сағат	Практикалық тапсырма «ПТСБ бар оқушының оқу жетістіктерін бағалау әдістері» 1 ак.сағат	Қорғаныс реакциялары, өзін – өзі бағалауы, баланың физиологиясына, психикасына және танымдық функцияларына деген ПТСБ әсері. ПТСБ терапиясының кезеңдері. «Сәйкестендіру» қағидасы. Бейімделу кезеңі туралы түсінік. Балалардағы ПТСБ-ны жеңу ұзақтығы.	ерекшеліктерін диагностикалайды және түсіндіреді; - ЕБҚЕ оқушыда ПТСБ көріністері контекстінде оқыту тәсілдерін түзетеді.
---	---	---	--

Модуль 7

«Инклюзивті практикадағы өзекті педагогикалық технологиялар»

Модульдің өзектілігі

Инклюзивті сыныпта оқыту сабақтың сипатын да, оқыту тәсілдерін де, оқушылардың оқу іс – әрекетін ұйымдастыру формаларын да өзгертеді. Оқыту технологиясы оқушылардың жеке оқу қабілеттері мен танымдық функцияларын дамытуға бағытталған. Интерактивті және коммуникативті технологиялар, сабақтың жобалық формасы, барлық сынып оқушыларының әмбебап құзыреттіліктерін дамытуға арналған тапсырмалар көбірек қолданылады.

Модульдің міндеттері

1. Инклюзивті сыныптағы оқыту түріндегі негізгі өзгерістерді ажырату.
2. Инклюзивті тәжірибеде қолданылатын заманауи педагогикалық технологияларды зерттеу.
3. Болжамды білім беру жағдайларында өзекті технологияларды қолдану дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелер:

- КН1 – педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.
- КН2 – оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне сәйкес оқу және жеке – дамыту бағдарламаларын іске асырады;
- КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;
- КН4 – білім алушылар қызметінің мониторингі мен диагностикасы негізінде білім алушылардың оқу жетістіктерінің нәтижелерін бағалайды;
- КН5 – білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып, баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді;
- КН12 – ЕБҚЕ балалар үшін білімді тиімді жүйелеу технологияларын меңгергендігін көрсетеді, іс – қимылдың базалық оқу тәсілдері мен оқу дағдыларын дамытуда сүйемелдеуді жүзеге асырады, есте сақтау процестерін ұйымдастырады және тірек материалдарды құрылымдайды.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
7.1 Инклюзивті практикадағы өзекті педагогикалық технологиялар 4 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат	Инклюзивті тәжірибені жүзеге асырудағы мұғалімнің кәсіби мақсаттары мен көзқарастары. Инклюзивті сыныпта оқу процесін ұйымдастыру әдістері. ЕБҚЕ оқушыға бейімделу кезеңін ұйымдастыру. Білім	- топтағы пікірталас тапсырмаларында инклюзивті сыныпта оқытудың заманауи әдістерін басшылыққа алады; - болжамды оқу жағдайында педагогикалық

	Топтағы талдау 1 ак.сағат Модуль тақырыбы бойынша тест – сауалнама	беру кеңістігін ұйымдастыру. Инклюзивті білім беру процесін ұйымдастыру технологиялары. Оқу қызметінің нәтижелерін бағалау технологиялары. Жеке білім беру бағдарламасының құрылымы. Мұғалім мен психологиялық-педа гогикалық қолдау мамандарының өзара әрекеттесу технологиясы.	технологияларды қолданады; - оқу – тәрбие процесінің эпизодтарын модельдейді; - ППҚ қызметінің мамандарымен өзара әрекеттесу тәсілдерін болжайды.
	Әдістемелік құралдарды пайдалана отырып, оқу жағдайларын жобалау 1 ак.сағат		
7.2 Даму мүмкіндіктері шектелген балалармен білім беру процесін ұйымдастырудың негізгі тәсілдері 4 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат Топтағы жобалық тапсырма 1 ак.сағат Әдістемелік құралдарды толтыру 1 ак.сағат	Инклюзивті сыныптағы сабақтарды құру алгоритмдері. Оқушының жеке рөлін анықтау. Сабақтағы педагог – ассистенттің жұмыс түрлері. Тапсырмалардың жұптық және топтық формалары. Жобалық сабақ. Көрнекі – зерттеушілік сабақ. Заттық – практикалық сабақ. ЕБҚЕ оқушыларға арналған сабақтағы виуалды сүйемелдеу	- ориентируется в особенностях ВНД детей при разных дефицитах развития; - применяет технологии тайм-менеджмен та при моделировании ритма урока; - использует вариативные технологии построения формы урока; - применяет способы моделирования и создания

		мен 3D модельдеудің рөлі.	визуальных опор детей с ООП по учебным темам.
7.3 ЕБҚЕ баланың оқуға бейімделу үрдісіне ата – аналарды қосу 4 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат	ЕБҚЕ оқушының ата – анасының мектептегі бейімделу кезеңіне қатысу кезеңдері мен ережелері. Ата – аналарға арналған түсіністік меморандумы. ЕБҚЕ баланы оқыту кезінде ата – аналармен кері байланысты ұйымдастыру әдістері.	- ЕБҚЕ оқушы үшін бейімделу кезеңін ұйымдастырудың ережелері мен кезеңдерін біледі; - ЕБҚЕ оқушылардың ата – аналарының психологиялық ерекшеліктерін және оларды оқу процесіне енгізу әдістерін біледі; - кері байланысты сақтай отырып, ата – ананың оқу үдерісінен бірқалыпты енуін ұйымдастырады.
	ЕБҚЕ оқушының ата – анасымен қарым-қатынас жағдайын этюдтік модельдеу. Құралды безендіру: әдістер қоржыны 2 ак.сағат		

Модуль 8

«Зияты зақымданған балаларды оқыту мен тәрбиелеудің жеке бағдарламасын құру мен жүзеге асыру реттілігі»

Модульдің өзектілігі

ЕБҚЕ оқушыны дамытудың жеке бағдарламасы – оның бейімделуінің және мектептегі оқу процесінде сәттіліктің маңызды құралдарының бірі. Осы бағдарламаның арқасында мұғалім кез – келген уақытта баланың даму тарихын, оның танымдық және эмоционалды – еріктік ерекшеліктерін біле алады. Психологиялық – педагогикалық сүйемелдеу қызметінің мамандары ЖДБ – на бала туралы барлық деректер негізінде оның даму стратегиясын, жоспарланған қадамдары мен күтілетін нәтижелерін жинақтайды, оқу бағдарламасының мазмұны бейімделеді немесе өзгертіледі, ППҚ мамандарымен және ата – аналармен ынтымақтастық жоспары әзірленеді, даму динамикасының мониторингі жоспарлары белгіленеді.

Модульдің міндеттері:

1. Педагогты оқушының ЖОБ құру параметрлерімен таныстыру;
2. Педагогты оқыту әдісіне әсер ететін ЖОБ – ның негізгі аспектілер бөліп көрсетуге үйрету.
3. ЖОБ – ын оқушының даму сипатына қарай құрылымдау.

Күтілетін нәтижелер:

- КН1 – педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.
- КН2 – оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне сәйкес оқу және жеке – дамыту бағдарламаларын іске асырады;
- КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;
- КН5 – білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып, баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді;

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
8.1 ЕБҚЕ оқушыларға арналған жеке оқу бағдарламасын құру реттілігі 4 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат	ЖОБ құру кезеңдері. Қажетті құжаттарды зерттеу.	- оқыту тәсілдерін модификациялау контекстінде талдау және ЖОБ технологиясын меңгереді; - ЖОБ негізінде оқушының даму бейнесін құра алады; - ОР бар оқушыны оқыту мен тәрбиелеудің жеке жоспарын жасау
	Топқа арналған практикалық тапсырма «ЖОБ негізінде оқушының дамуының көрнекі бейнесі» 1 ак.сағат	Мектептегі қосымша білім беру сабақтарында психологиялық-пе дагогикалық көмекті ұйымдастыру шеңберінде ППҚ мамандарымен	

	Құралдармен жұмыс 1 ак.сағат	өзара іс – қимыл жасау. Оқушының эмоционалды – ерікті, физикалық, танымдық, сөйлеу, әлеуметтік саласының сипаттамаларын зерттеу. Оқу мазмұнының көлемін анықтау: жалпы білім беретін, бейімделген немесе өзгертілген бағдарлама бойынша оқу пәндері.	технологиясын меңгереді.
8.2 Оқушының және жеке дамыту стратегияларының сипаттамасы 4 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат Топтық жұмыс «ЕБҚЕ оқушының даму салалары» 1 ак.сағат Практикалық тапсырма ППҚ арналған кері байланыс құралдарын толтыру 1 ак.сағат	ЕБҚЕ балаларға арналған жеке дамыту стратегиясын жүзеге асырудағы педагогтар мен ППҚ мамандарының өзара қарым – қатынасы. Тапшылық түрлері және ЕБҚЕ оқушыларды дамытудың ықтимал стратегиялары (шынайы мысалдарды талдау, жеке даму стратегиясын жасақтау практикумы)	- оқыту мен тәрбиелеу тәсілдерін өзгерту контекстінде оқушының сипаттамалық параметрлерін талдайды; - оқу процесін модельдеу үшін психологиялық – педагогикалық қызмет құралдарын пайдаланады; - ППҚ мамандарымен тиімді кері байланысты жүзеге асырады.

8.3 Зияты зақымданған оқушылардың күшті тұстары мен әлеуметтендіру стратегияларын айқындау 2 ак. сағат	Интерактивті сабақ 1 ак.сағат	Жобалық сабақтарда, инклюзивті үйірмелерде және оқушылардың сабақтан тыс іс – әрекетінде әлеуметтену процесін ұйымдастыру. Кәсіби бағдар және әлеуметтік ынтымақтастық жүйесі. ЕБҚЕ оқушыларға арналған «достық шеңберін» қалыптастыру.	- оқушының тапшылықтары мен талантын анықтай алады; - ЕБҚЕ оқушыны әлеуметтендірудің негізгі стратегияларын меңгереді; - оқушының әлеуметтену кезеңінде ассистент – тьютормен және ППҚ мамандарымен ынтымақтастық орнатады.
	Практикалық тапсырма «Әлеуметтендіру стратегиялары» 1 ак.сағат		

Модуль 9

«ЕБҚЕ балалардың мүмкіндіктерін ескере отырып, үлгілік білім беру бағдарламаларын бейімдеу және іске асыру тәртібі, технологиясы»

Модульдің өзектілігі

Ерекше білімді қажет ететін балалар топтарына арналған үлгілік білім беру бағдарламалары да ЕБҚЕ оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып бейімделуге жатады. Жеке білім беру бағдарламасы аясында оқушылардың материалды қабылдау тәсілдері, оның жұмыс қарқыны, оқу қиындықтарының түрлері де ескеріледі. Мұғалімде оқушының оқу қиындықтарының түрлеріне назар аудара отырып, типтік бағдарламаларды талдау және бейімдеу тәжірибесін қалыптастыру қажет.

Модульдің міндеттері

1. Академиялық диагностиканың тиімді түрлерін анықтауды үйрену оқу қиындықтарының түрлеріне байланысты оқушыларды деңгейлеу.
2. ОР бар оқушылардың оқу қиындықтарының түрлері контекстінде типтік білім беру бағдарламаларын талдау дағдыларын қалыптастыру.
3. Оқушының оқу қиындықтарының түрлері контекстінде типтік бағдарламаны бейімдеу дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелер:

- КН1 – педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.
- КН2 – оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне сәйкес оқу және жеке – дамыту бағдарламаларын іске асырады;
- КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;
- КН4 – білім алушылар қызметінің мониторингі мен диагностикасы негізінде білім алушылардың оқу жетістіктерінің нәтижелерін бағалайды;
- КН5 – білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып, баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді;
- КН12 – ЕБҚЕ балалар үшін білімді тиімді жүйелеу технологияларын меңгергендігін көрсетеді, іс – қимылдың базалық оқу тәсілдері мен оқу дағдыларын дамытуда сүйемелдеуді жүзеге асырады, есте сақтау процестерін ұйымдастырады және тірек материалдарды құрылымдайды.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
9.1 Оқушының академиялық деңгейі мен білім алу қиындықтарын айқындау 4 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат	ЕБҚЕ оқушылардың академиялық деңгейін диагностикалаудың тиімді түрлерін анықтау. Чек – лист және академиялық дағдыларды дамыту жоспары. ЕБҚЕ балалардың	- оқушының оқу қиындықтарының түрлерін диагностикалау дағдыларын қолданады; - оқушының академиялық деңгейін диагностикалау
	«Білім алу қиындықтарының түрлері» тренингі 1 ак.сағат		

	«Динамикалық бағалау» тренингі 1 ак.сағат	Білім алу қиындықтарының түрлері және ЕБҚЕ оқушыларға арналған оқыту бағдарламасының мазмұнын модификациялау.	нысандарын болжай алады; - динамикалық бағалауды пайдаланады және оқушының оқу дағдыларын дамыту кезеңдерін жоспарлайды.
9.2 ЕБҚЕ балаларға арналған үлгілік білім беру бағдарламасын бейімдеу технологиясы 4 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат	Оқушының оқу қабілеттерінің күшті және әлсіз жақтарын анықтау. Оқушының қабылдау ерекшелігіне сай оқу материалдары мен тапсырмаларын бейімдеу. Логикалық және кеңістіктік ойлау тапшылығы жағдайында оқушының оқу бағдарламасының мазмұнын өзгерту.	- оқу бағдарламасын жоспарлау кезінде оқушының тапшылығы мен талантын талдайды; - оқу дағдыларын дамыту кезеңдерін болжай алады; - ЕБҚЕ оқушыға арналған типтік бағдарламаларды бейімдейді.
	«Оқу материалын қабылдау тәсілдері» тренингі 1 ак.сағат Топтық жұмыс «Оқу дағдыларын дамыту кезеңдерін болжау»		
9.3 Жаңартылған оқу бағдарламасының инклюзивті білім беру жағдайындағы артықшылықтары 4 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак.сағат	Жаңартылған бағдарламаның мазмұндық айырмашылықтары. Иірімділік қағидасы. Блум бойынша мақсаттар иерархиясы. Білім беру деңгейлері және пәнішілік байланыстар. ЖДБ	- инклюзивті тәжірибе контекстінде жаңартылған оқу бағдарламасының артықшылықтарын пайдаланады; - жоспарлау процесінде динамикалық бағалау

	Салыстырмалы талдау «Инклюзия контексінде жоспарлау формалары» «Инклюзия контексінде бағалау формалары» 2 ак.сағат	аспектісіндегі ұзақмерзімді, ортамерзімді және қысқамерзімді жоспарлар. Оқытудың тәрбиелік әлеуеті. Заманауилық, мазмұнның өзектілігі, әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру.	дағдыларын меңгереді.
--	--	--	-----------------------

Модуль 10

«Балалардағы жағымсыз мінез – құлықтың себептері. Балалардағы жағымсыз мінез – құлықты жеңудің әдістері»

Модульдің өзектілігі

ЕБҚЕ балалардағы жағымсыз мінез – құлық көбінесе олардың денесінің жоғары жүйке қызметінің ерекшеліктеріне, психо – эмоционалды процестерді реттеудегі мәселелерге, әлеуметтік бағыттағы баяу қарқынға байланысты. Оқушының мінез – құлқының ерекшеліктерін дұрыс талдауды және түзетуді үйрену үшін арнайы білім мен дағдылар қажет.

Модульдің міндеттері:

1. Оқушылардың жағымсыз мінез – құлық жағдайларын талдау дағдыларын қалыптастыру.
2. Оқушылардың жағымсыз мінез – құлық жағдайында дағдарыстық жағдайлардан шығу дағдыларын қалыптастыру.
3. ЕБҚЕ оқушылардың мінез – құлық мәселелерін шешуде жүйелік талдау және вариация дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелер:

- КН1 – педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады.
- КН3 – балалардың психофизикалық дамуының және жеке ерекшеліктерін және мінез – құлқын есепке ала отырып, жеке – бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің әдістері мен формаларын қолданады;
- КН5 – білім беру процесінің барлық субъектілерінің (педагогтің, білім алушылардың және олардың ата – аналарының) қызметін ескере отырып,

баланың жеке басын тәрбиелеуге бағытталған оқу – тәрбие процесін модельдейді;

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
10.1 Бала дамуындағы тапшылықтарға байланысты туындайтын жағымсыз мінез – құлықтың себептері 3 ак. сағат	Семинар 2 ак.сағат Практикум «Жағымсыз мінез – құлықты жағдаяттық талдау» 1 ак.сағат	Бала мінез – құлқындағы «стимул – реакция» механизмі. ЖЖЖ ерекшеліктері және эмоционалды – ерік аясын реттеудің қиындықтары. ЕБҚЕ баланың мінез – құлық реакцияларының нейрофизиологиялық негіздері.	- ЕБҚЕ балалардың мінез – құлқын ситуациялық талдауда нейрофизиологиялық негіздерді қолданады; - мінез – құлықты түзету стратегиясын сыни тұрғыдан бағалайды және болжайды;
10.2 ЕБҚЕ оқушының ресурстарын қалыпқа келтірудің бағыттары 3 ак.сағат	Семинар 2 ак.сағат Практикум «Жағымсыз мінез – құлықты түзету кезеңдерін болжау» 1 ак.сағат	Оқу күні процесіндегі ресурстық сабақтардың рөлі. Ресурстарды қалыпқа келтіру бағыттары. Ситуативті талдау әдісі және ЕБҚЕ балаларға арналған когнитивті – мінез – құлықтық терапия. Отбасылық консалтинг және ЕБҚЕ баланың өмір салтын ұйымдастыру.	- ЕБҚЕ оқушының ресурстарын қалпына келтіру бағыттарына бағдарланады; - уақытты басқару дағдыларын қолданады; - КБТ негіздерін меңгерген; - оқушының мінез-құлқын түзету контекстінде отбасылық консалтингті жүзеге асырады.

Модуль 11

«Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық тәжірибе»

Модульдің өзектілігі

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды дамыту саласындағы отандық ғылымның байлығына қарамастан, инклюзивті білім беруді әлемдік тәжірибеге енгізу әлдеқайда ертерек басталды және оның принциптерін іске асыруда көп жылдық тәжірибе жинақтады. Кейбір елдерде инклюзияның күшті жақтары әртүрлі көрінеді, ЕБҚЕ балаларды бейімдеу және оқыту процесінде әртүрлі технологиялар қолданылады. Халықаралық кеңістікке тиімді қосылу үшін әлемнің басқа елдерінің инклюзивті білім беру модельдерін зерделеу және олардың тәжірибесін іс жүзінде қолдануды үйрену қажет.

Модульдің міндеттері

1. Әлемнің басқа елдерінің инклюзивті білім беру модельдерін зерттеу.
2. Азаматтардың менталитетінің ерекшеліктері мен өзгешеліктерін ескере отырып, басқа елдің инклюзивті білім беру жүйесіндегі басты нәрсені бөліп көрсетуді үйрену.
3. Әлемнің басқа елдерінің өзекті педагогикалық тәжірибесін ситуациялық қолдануды үйрену.

Күтілетін нәтижелер:

– КН6 – мектепке дейінгі және мектеп ортасындағы тәрбиенің әлеуметтік – мәдени ерекшеліктерін және қабылдау мен эмпатияны қалыптастыруды ескере отырып, көпмәдениетті ортада оқыту технологияларын қолданады.

– КН8 – инклюзивті білім беру саласындағы білімді қолданады, инклюзивті білім беруді құрудың ұлттық және халықаралық стандарттарын қолданады.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
11.1 Халықаралық тәжірибеден кейстер	Семинар 3 ак. сағат	Швейцария, Франция, Италия, Англия, АҚШ, Болгария,	- инклюзивті білім беру моделін жүйелі талдау

3 ак. сағат		Финляндия, Жапониядағы инклюзивті білім берудің құрылым модельдері.	дағдысын меңгереді
11.2 Инклюзивті білім беру моделінің талдамасы 3 ак. сағат	Практикум «Инклюзивті модельді саралау және салыстырмалы талдау» 2 ак.сағат	Педагогтер таңдау негізінде екі елдің инклюзивті білім беру модельдерін талдайды және салыстырады. Болгариялық инклюзивті білім беру сарапшысымен онлайн конференцияда мәселелер талқыланады.	- инклюзивті модельдің ерекшеліктерін түсіндіреді; - инклюзивті тәжірибеде заманауи тәсілдерді қолданады.
	Он – лайн конференция 1 ак.сағат		

Модуль 12

«Ерекше білімді қажет ететін баланы сүйемелдеудегі әдеп кодексі»

Модульдің өзектілігі

Инклюзивті сала қарым – қатынастың құндылық және этикалық негізін болжайды. Инклюзия жеке қасиеттерді, құндылық қатынастарын, коммуникативті қабілеттерді, әмбебап құзыреттерді дамытады. Алайда, бұл эмпатикалық қатынастарды құруда кәсібилікті қажет етеді. Біздің қоғам тек қарым – қатынастардың инклюзивті форматына енгендіктен – қазіргі студенттер, ата – аналар, мұғалімдер, менеджерлер инклюзия негіздерін және эмпатикалық қатынастардың даму кезеңдерін түсінуге көмекке мұқтаж.

Модульдің міндеттері

1. Эмпатиялық қарым – қатынас құру дағдыларын қалыптастыру.
2. Қазіргі оқушылар мен ата – аналар үшін эмпатия сабақтарының өзекті тақырыбын анықтау.
3. ЕБҚЕ оқушылардың ата – аналарымен эмпатиялық қарым – қатынас орнату әдістерін меңгеру.
4. Инклюзивті сыныпта оқытушы көмекшісімен ынтымақтастық үлгілерін меңгеру.

Күтілетін нәтижелер:

– КН6 – мектепке дейінгі және мектеп ортасындағы тәрбиенің әлеуметтік – мәдени ерекшеліктерін және қабылдау мен эмпатияны қалыптастыруды ескере отырып, көпмәдениетті ортада оқыту технологияларын қолданады.

– КН8 – инклюзивті білім беру саласындағы білімді қолданады, инклюзивті білім беруді құрудың ұлттық және халықаралық стандарттарын қолданады.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
12.1 ЕБҚЕ баланы сүйемелдеудегі ережелер мен этикалық нормалар 2 ак. сағат	Интерактивті сабақ 1 ак.сағат	ДМШ және интеллектуалды бұзылысы бар адамдарға деген эмпатиялық қарым – қатынас моделі. Инклюзивті коммуникациядағы ережелер мен әдеп (этика).	-ЕБҚЕ оқушылармен эмпатикалық қарым-қатынаста ережелер мен этикалық нормаларды қолданады; - нейротиптік оқушыларға арналған эмпатия сабақтарының тақырыбын болжай алады.
	Тренинг 1 ак.сағат		
12.2 Взаимодействие педагога инклюзивного класса с родителями 3 ак. сағат	Семинар 2 ак.сағат	ЕБҚЕ балалардың ата – аналарындағы алаңдаушылықтың жоғары деңгейі, депрессия және теріске шығару мәселелері. Қалыпты даму жағдайындағы балалардың ата – аналарының эмпатиялық қарым –	- ОР бар оқушылардың ата-аналарымен өзара әрекеттесуде психологиялық білімді қолданады; - оқушылардың ата – аналарына өзара іс – қимыл және психологиялық
	Практикум «Даулы жағдайлар» 1 ак. сағат		

		қатынас мәселелері. Инклюзивті сыныптағы ата – аналармен ынтымақтастық кезеңдері.	қолдау кезеңдерін болжай алады
12.3 Инклюзивті сынып педагогі мен ассистент – тьютордың өзара қарым – қатынасы 3 ак. сағат	Интерактивті сабақ 2 ак. сағат Практикум	Инклюзивті сыныптағы педагог пен ассистенттің өзара әрекеттесуінің өзекті рөлдері мен мәселелері.	- сабақта ассистентпен өзара әрекеттесу мәселелерін талдайды; - ассистентпен ынтымақтастықтың тиімді модельдерін модельдейді.
	«Инклюзивті сабақ моделі» 1 ак. сағат	Сабақтағы мұғалім мен ассистенттің ынтымақтастық модельдері.	

Модуль 13

«Педагогикалық практика.

Инклюзивті білім беруде оқыту процесін ұйымдастыру технологияларының қолданылуы»

Модульдің өзектілігі

Практикадан өту барысында педагог өзінің кәсіби құзыреттілігін жаңа білім беру инклюзивті жағдайларында жаттықтырады. Кураторлар мұғалімдерді әртүрлі ерекше білімді қажет ететін оқушыларға инклюзивті білім беру процестерін диагностикалауда, болжауда және бағыттауда өзекті және тиімді құралдарды қолдануға үйретеді.

Модульдің міндеттері:

1. ЕБҚЕ оқушыларда танымдық функциялардың тапшылығын және оқу қиындықтарының түрлерін диагностикалау дағдыларын қалыптастыру.
2. Инклюзивті білім берудің практикалық жағдайларында өзекті педагогикалық технологияларды қолдану дағдыларын қалыптастыру.
3. Инклюзивті педагогтың кәсіби құзыреттіліктерін қолдану.

Күтілетін нәтижелер:

- КН1 – педагог оқу – практикалық тапсырмаларды шешу үшін теориялық және практикалық білімдерін қолданады;

– КН7 – жағдайды және оның өзгеруін талдауды талап ететін практикалық мәселелерді шешу бойынша дербес қызметті жүзеге асырады.

Модуль тақырыптары	Оқу сабақтарының түрі, оқыту әдістері және сағаттар саны	Негізгі мазмұны	Нәтижелері (бағаланатын біліктер)
13.1 Оқушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін диагностикалау дағдысы мен саралау практикасы 8 ак. сағат	Сыныптан тыс сабақ 8 ак.сабақ	Аңғарымдар мен тапшылықтардың ерекшелігі бойынша ЕБҚЕ балалардың нейрофизиологиялық ерекшеліктерін зерттеу. ЕБҚЕ оқушының танымдық функцияларын диагностикалау.	- танымдық функцияларды диагностикалау дағдылары; - әртүрлі диагноздары бар балаларды диагностикалау дағдылары; - педагогикалық қолдаудың ерекшелігін болжау.
13.2 Өзекті педагогикалық технологияларды қолдану практикасы 30 ак. сағат	Сыныптан тыс сабақ (сабақтарға қатысу, сабақтар өткізу) 30 ак.сағат	Дамытушы тапсырмалардың түрлері және ЕБҚЕ балармен сабақтарда мотивацияны, қабылдауды, зейінді, қиялды, эмоцияны, есте сақтауды, ойлауды, сөйлеу және ерік – жігер саласының қабілеттерін дамыту тәсілдері. Әрекеттік тапсырмалар және оқушылардың сабақтардағы қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру.	- инклюзивті білім берудің негізгі рәсімдерінде өзекті педагогикалық технологияларды жоспарлау және қолдану; - инклюзивті сабақ жағдайында оқыту тәсілдерін өзгерту; - инклюзивті сабақта тайм - менеджмент дағдыларын қолдану; - инклюзивті сабақта визуалды

		Сабақта оқушылардың белсенділік міндеттері және қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру. Нейрофизиологиялық ерекшеліктері мен тапшылығына сүйене отырып, ЕБҚЕ оқушыға сабақта жеке тьюторлық көмек ұйымдастыру. Ерекше баланың жұмыс жағдайы мен энергия тапшылығының қажу сәттерін бақылау, уақытты басқару практикумы және оқушылар үшін жеке кестелер әзірлеу. Инклюзивті жағдайды ұйымдастыруға арналған тренинг. Тақырыптық сабақтардың 5 нұсқасы бойынша визуалды тіректерді әзірлеу.	тіректерді әзірлеу және қолдану; - инклюзивті жағдайды және тапсырмалардың жұптық, топтық, жобалық нысандарын ұйымдастыру дағдыларының практикасы; - сабақтың көрнекі – зерттеу және пәндік – қолданбалы нысандарының практикасы.
13.3 Кәсіби құзыреттілікті жетілдіру бойынша тәжірибе 20 ак. сағат	Сыныптан тыс сабақтар және жергілікті жерлерде тәжірибені сүйемелдеу (ППҚ мамандарымен бірлескен жұмыс, сабақтарға қатысу, сабақтар өткізу)	Жеке білім беру бағдарламасын әзірлеу практикумы. ОР бар балалардың ата-аналарына отбасылық кеңес беру модельдері бойынша Тренинг. Сабақта ассистентпен ынтымақтастық модельдерін әзірлеу. Педагогикалық қызметті ұйымдастыру үшін заманауи	- ППҚ мамандарымен өзара қарым – қатынас практикасы; - отбасылық консалтинг практикасы; - заманауи технологияларды қолдана отырып, инклюзивті сыныптағы Педагогикалық

	20 ак.сағат	ақпараттық технологиялармен қолдану практикумы (Trello, Tilda, Canva webnode және басқа да сандық көмекшілер).	қызметті жүйелеу тәжірибесі.
13.4 Зерттелген шешу әдістерін қолдана отырып, ситуациялық мәселелерді талдау. 2 ак. сағат	2 ак. сағат	Педагогикалық практика нәтижелері бойынша міндеттерді құрылымдау. Типтік мәселелерді бөліп көрсету. Тәжірибе нәтижелері бойынша жұмыс істеудің негізгі құралдарын анықтау. Тәжірибе құралдарын қолдана отырып ситуациялық талдау.	- инклюзивті практиканың педагогикалық қызметінің құрылымын анықтайды; - ситуациялық есептерді шешудің негізгі құралдарын анықтайды; - ситуациялық есептерді шешу үшін тәжірибе құралдарын қолданады.

Курстың оқу – тақырыптық жоспары

№	Сабақтардың тақырыптары	С а б а қ	Сын ыпта н тыс прак тика лық саба қтар	Демо – сабақ презе нтаци ясы / Жобан ы қорғау	Те сті ле у/ Пр ак ти ка	Б ар л ы ғ ы
	Бастапқы диагностика				2	2
1.	Модуль 1. Инклюзивті білім берудің тарихы, саясаты мен қағидалары Инклюзивті білім бердің ұйымдастырудың Қазақстан Республикасындағы құқықтық					10

	базасы және халықаралық заңнамалық база.					
1.1	Инклюзивті білім берудің қалыптасуының тарихы	3				3
1.2	Инклюзивті білім беруді ұйымдастырудың әдістемесі, саясаты мен қағидалары	3			1	4
1.3	Инклюзивті білім берудің ұйымдастырудың Қазақстан Республикасындағы құқықтық базасы және халықаралық заңнамалық база	3				3
2.	Модуль 2. ЕБҚ сипаттамасы. Жалпы білім беретін ұйымдарда ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру.					6
2.1	Білім алуудағы ерекше қажеттіліктердің сипаттамасы	2			1	3
2.2	Білім беру ұйымдарында ЕБҚЕ балаларға арналған арнайы жағдайларды ұйымдастыру	2			1	3
3.	Модуль 3. Инклюзивті білім беру саласындағы педагогикалық құзыреттіліктер					8
3.1	Инклюзивті білім беру жағдайындағы педагогикалық қызметтің ерекшеліктері мен өзгешеліктері	2				2
3.2	Инклюзивті білім беру педагогінің кәсіби стандарты	2			1	3
3.3	Кәсіби сарқылуды алдын – алу және педагогикалық психогигиена қағидалары	2			1	3
4.	Модуль 4. Аутистік спектр бұзылысы бар және зейін тапшылығы мен гипербелсенділік синдромы бар балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар					6

4.1	Аутистік спектр бұзылысы (АСБ): жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, реакция стереотиптері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары	2			1	3
4.2	Зейін тапшылығы мен гипербелсенділік синдромы (ЗТГС): жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары	2			1	3
5	Модуль 5. Даун синдромы мен психикалық дамуы тежелген балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар					6
5.1	Даун синдромы (ДС): жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары	2			1	3
5.2	Психикалық дамудың тежелуі (ПДТ): жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары	2			1	3
6.	Модуль 6. Тірек – қимыл аппараты бұзылған және БЦП, посттравматикалық стресстік бұзылыс салдарынан болған танымдық функцияның бұзылысы бар балаларға білім берудегі ерекше қиындықтар					6
6.1	ТҚАЗ және БЦП: жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары	2			1	3
6.2	Посттравматикалық стресстік бұзылыс: жалпы түсінік, жіктемесі, нейрофизиологиялық ерекшеліктері, жеке – дамыту жұмыстарының мақсаттары мен қағидалары	2			1	3

7.	Модуль 7. Инклюзивті практикадағы өзекті педагогикалық технологиялар					12
7.1	Инклюзивті практикадағы өзекті педагогикалық технологиялар	2			2	4
7.2	Даму мүмкіндіктері шектелген балалармен білім беру процесін ұйымдастырудың негізгі тәсілдері	2		2		4
7.3	ЕБҚЕ баланың оқуға бейімделу үрдісіне ата – аналарды қосу	2			2	4
8.	Модуль 8. Зияты зақымданған балаларды оқыту мен тәрбиелеудің жеке бағдарламасын құру мен жүзеге асыру реттілігі					10
8.1	ЕБҚЕ оқушыларға арналған жеке оқу бағдарламасын құру реттілігі	2			2	4
8.2	Оқушының және жеке дамыту стратегияларының сипаттамасы	2			2	4
8.3	Зияты зақымданған оқушылардың күшті тұстары мен әлеуметтендіру стратегияларын айқындау	1			1	2
9.	Модуль 9. ЕБҚЕ балалардың мүмкіндіктерін ескере отырып, үлгілік білім беру бағдарламаларын бейімдеу және іске асыру тәртібі, технологиясы					12
9.1	Оқушының академиялық деңгейі мен білім алу қиындықтарын айқындау	2			2	4
9.2	ЕБҚЕ балаларға арналған үлгілік білім беру бағдарламасын бейімдеу технологиясы	2			2	4
9.3	Жаңартылған оқу бағдарламасының инклюзивті білім беру жағдайындағы артықшылықтары	2			2	4
10.	Модуль 10. Балалардағы жағымсыз мінез – құлықтың себептері. Балалардағы жағымсыз мінез – құлықты жеңудің әдістері					6

10.1	Бала дамуындағы тапшылықтарға байланысты туындайтын жағымсыз мінез – құлықтың себептері	2			1	3
10.2	ЕБҚЕ оқушының ресурстарын қалыпқа келтірудің бағыттары	2			1	3
11.	Модуль 11. Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық тәжірибе					6
11.1	Халықаралық тәжірибеден кейстер	3				3
11.2	Инклюзивті білім беру моделінің талдамасы				3	3
12.	Модуль 12. Ерекше білімді қажет ететін баланы сүйемелдеудегі әдеп кодексі					8
12.1	ЕБҚЕ баланы сүйемелдеудегі ережелер мен этикалық нормалар	1			1	2
12.2	ЕБҚЕ баланың ата – анасы мен инклюзивті сынып педагогінің өзара қарым – қатынасы	2			1	3
12.3	Инклюзивті сынып педагогі мен ассистент – тьютордың өзара қарым – қатынасы	2			1	3
13.	Модуль 13. «Педагогикалық практика. Инклюзивті білім беруде оқыту процесін ұйымдастыру технологияларының қолданылуы					60
13.1	Оқушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін диагностикалау дағдысы мен саралау тәжірибесі		8			8
13.2	Өзекті педагогикалық технологияларды қолдану тәжірибесі		30			30
13.3	Кәсіби құзыреттіліктерді жетілдіру бойынша тәжірибе		20			20
13.4	Зерттелген шешу әдістерін қолдана отырып ситуациялық есептерді талдау				2	2
	Қорытынды диагностика				2	2
	Барлығы:	60	60	2	38	160

Ескерту: 1 академиялық сағат– 45 минут.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау сабақтарды өткізу процесінде де – формативті бағалау арқылы да, курсты аяқтағаннан кейін де тестілеу және жобаны қорғау түрінде жүргізіледі.

Формативті бағалау.

Формативті бағалау аралық бақылау және білім мен дағдыларды түзету үшін қолданылады. Ол практикалық тапсырмаларды орындау, сабақ фрагментін жобалау, пікірталас топтарындағы тапсырмаларды орындауда білімді көрсету түрінде жүзеге асырылады.

Тапсырмалар, орындау бойынша ұсыныстар, орындау мысалдары, өзін – өзі тексеруге арналған стандарттар, тапсырмаларды бағалау критерийлері біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламасының оқу – әдістемелік кешеніне кіреді.

Тапсырмаларды орындау кезінде тыңдаушыларға топтық нысанда және жеке сұраулар бойынша кеңес беру қамтамасыз етіледі.

Мұғалім тыңдаушылардың кестеге сәйкес тапсырмаларды орындауын бақылайды, жақсартудың орындары мен тәсілдерін көрсете отырып, толық кері байланыс береді.

Әрбір тапсырмада тексеру және өзін – өзі тексеру үшін орындау стандарты немесе бағалау критерийлері бар.

Тестілеу бүкіл курстың соңында өткізіледі және педагогтың білімін мына бағыттар бойынша бағалауды қамтиды:

- білім беру ұйымдарында инклюзивті практиканы ұйымдастыру мен енгізудің зерттелген тәсілдерін, әдістері мен технологияларын пайдалану;
- білім беру ұйымдарында ЕБҚЕ балаларды бағалау әдістерін қолдану;
- оқу білім беру бағдарламаларын бейімдеу және даралау арқылы ЕБҚЕ оқушыларды оқыту әдістері.

Жиынтық бағалау демо – сабақ, қорытынды жобаны қорғау, қорытынды тестілеу түрінде жүргізіледі.

Қорытынды жоба ретінде курс тыңдаушылары ЕБҚЕ балаларға арналған жеке дамыту бағдарламаларын әзірлейді.

Күндізгі оқу курстарын бағалау шкаласы

Бағалау түрі	Бағалау компоненттері	%	Баллдар ы	Жалпы баға (%)
--------------	-----------------------	---	-----------	----------------

Қатысуы			10	10	10
Формативті бағалау	Тыңдаушының белсенділігі (20)	Сабақтың әртүрлі кезеңдеріндегі ынтасы	5	5	40
		Топтағы басқа тыңдаушылармен қарым – қатынасы	5	5	
		Әрекет ету деңгейі	5	5	
		Жаңа идеяларды/ шешімдерді ұсынуы	5	5	
	Практикалық жұмыс (20)	Тыңдаушының жеке/жұптық/топтық жұмысы (СӨЖ және формативті бағалауға тапсырмалар орындау)	10	10	
		Кейстерді талдау/ Жағдаяттық сұрақтарды шешу/ сабақ фрагментін модельдеу /	10	10	
Жиынтық бағалау		Қорытынды жұмыс (жоба/демо – сабақ)	10	9-10	10
				7-8	
				5-6	
			Қорытынды тест	40	21-24

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу шеңберінде педагогтерге әдістемелік көмек көрсетудің нысандары мен тәсілдері

№	Атауы	Аяқтау формасы
1	Курстан кейінгі тәжірибеде ЕБҚЕ оқушының жеке даму траекториясының жоспарын құруда кеңес беру	Оқушының даму траекториясының жеке жоспары
2	Инклюзивті білім беру саласындағы ғылыми-зерттеу жобасын ресімдеу кезінде әдістемелік сүйемелдеу	Ғылыми жобаның рефлексия парағы
3	Инклюзивті тәжірибешілер қауымдастығына арналған курстан кейінгі сүйемелдеу вебинарлары	Вебинар тақырыбы бойынша әдістемелік құралдар
4	Жартыжылдық нәтижелері бойынша дөңгелек үстел ұйымдастыру	Дөңгелек үстел
5	Педагогтердің бастамасы бойынша вебинарлар, семинарлар, пікірталас алаңдары, шеберлік сыныптары, Workshops өткізуде педагогтерді әдіснамалық қолдау	Іс – шаралар
6	Жеке кеңес берулер өткізу	Кеңес беру
7	Ашық сабақтарды / ата – аналармен кездесулерді ұйымдастыру	Бақылау парағы

10. Негізгі, қосымша әдебиеттер және интернет ресурстардың тізімі

Негізгі әдебиет:

1. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. 2019 жылғы 2 қыркүйек. Сындарлы қоғамдық диалог-Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі.

2. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319–III Заңы (10.06.2020 жылғы жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен).

3. 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты 05.05.2020 ж. № 182 жағдай бойынша өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып ҚР БҒМ министрінің бұйрығы

4. БҰҰ-ның «Бала құқықтары туралы» Конвенциясы. БҰҰ Бас Ассамблеясы қабылдады: 1989 жылғы 20 қарашадағы 44/95 қарар.

5. Мүгедектер үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етудің стандартты ережелері. БҰҰ Бас Ассамблеясы қабылдады: 1993 жылғы 20 желтоқсандағы 48/96 қарар.

6. Саламанка ерекше қажеттіліктері бар адамдарға білім беру принциптері, саясаты және практикалық қызметі туралы декларация және ерекше қажеттіліктері бар адамдарға білім беру іс – әрекетінің шеңбері, Саламанка, Испания, 1994 ж.

7. «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық – педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі N 343 Заң. «БІЛІМ» БАИ 14

8. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беру жүйесін одан әрі дамыту жөніндегі 2015-2020 жылдарға арналған шаралар кешені. ҚР БҒМ 11.12.2014 ж. №534 бұйрығы

9. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдері. ҚР БҒМ 01.06.2015 ж. №348 бұйрығы

10. UNESCO 2017. A guide for ensuring inclusion and equity in education. Available online: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002482/248254E.pdf> (Accessed 15 June 2017).

11. Сейсенова А.Д. Правовая поддержка детей с особыми образовательными потребностями. Инклюзивное образование: теория, практика, опыт. Материалы международной научно-практической конференции. Национальная академия образования им. И. Алтынсарина. - НурСултан: НАО им. И. Алтынсарина, 2019. – С. 18-23

12. Рамка мониторинга инклюзивного образования в Республике Казахстан / Г. Ногайбаева, С. Жумажанова, Е. Коротких. – Астана: АО ИАЦ, 2017. – 185 с.

13. Реализация Казахстаном рекомендаций ОЭСР в области инклюзивного образования. Аналитический отчет по итогам мониторингового исследования. - Астана: 2018. – 69 с.

14. Ержолова Ж.А., Сакаева А.Н. Психолого-медико-педагогическая консультация в условиях развития инклюзивного образования: практика и актуальные вопросы // Инклюзивное образование: теория, практика, опыт. Материалы международной научно-практической конференции. Национальная академия образования им. И. Алтынсарина. - Нур-Султан: НАО им. И. Алтынсарина, 2019. – С. 263-266 27.

15. Айдарбекова А.А. Ермекбаева Л.Х. Дербисалова Г.С. Самигулина З.Р. Формирование позитивного психологического климата в инклюзивном

классе общеобразовательной школы. Методические рекомендации. Алматы, 2014 г., 25 с. 5. ИПК «БІЛІМ» 15

16. Айдарбекова А.А. Ермакбаева Л.Х. Дербисалова Г.С. Самигулина З.Р. Формирование социальной компетентности детей с ограниченными возможностями, обучающихся в инклюзивной (интегрированной) среде. Методические рекомендации. Алматы, 2015, 59 с.

17. Елисеева И.Г., Чумакова О.Ф. Профессиональное сопровождение педагогов общеобразовательных школ, реализующих инклюзивную практику. Методические рекомендации, Алматы, 2015 г., 56 с.

18. Нагорная, А. В. Социальная инклюзия: Нерешенные проблемы и новые вызовы. Social Inclusion: Unresolved Issues and Challenges: учебник / А. В. Нагорная. — Москва: ФЛИНТА, 2021. — 288 с.

19. Психология и педагогика инклюзивного образования: технологии, результативность, качество: материалы конференции / под редакцией Н. В. Феединой. — Липецк: Липецкий ГПУ, 2021. — 322 с.

20. Психология индивидуализации личности в образовании: учебное пособие / М. В. Рогов, Н. В. Ланина, Г. В. Орлова [и др.]. — Воронеж: ВГПУ, 2022. 132 с.

21. Сборник материалов IV всероссийской научно-практической конференции «Инклюзивное образование – 2022. Создание эффективного образовательного пространства» (20 апреля 2022 года, г.Томск): материалы конференции / составители Д. Р. Макеева [и др.]. — Москва: ИРПО, 2022. — 115 с.

22. Тенденции развития образования. Глобальные вызовы и неравные возможности: материалы XVIII ежегодной Международной научно-практической конференции (Москва, 18–20 февраля 2021 г.): материалы конференции / под научной редакцией М. Г. Пугачевой. — Москва: Дело РАНХиГС, 2021. — 292 с.

Қосымша әдебиеттер:

1. Касицина, Н. В. Педагогическое проектирование как практика повышения квалификации специалистов в инклюзивном образовании / Н.В. Касицина, Н.Н. Михайлова // Инклюзивное образование: методология, практика, технология: материалы Междунар. науч.-практ. конф. / Моск. гор. психол.-пед. ун-т; редкол.: С.В. Алехина [и др.]. – Москва, 2019. –С. 233-235.

2. Кутепова, Е. Н. Готовность педагога к деятельности в условиях инклюзивной практики / Е.Н. Кутепова, Ж.Н. Черенкова // Инклюзивное ИПК «БІЛІМ» 16 образование: практика, исследования, методология: сборник материалов II Междунар. науч.-практ. конф. / отв. ред.: С.В. Алехина. – Москва, 2017. – С. 588-592.

3. Малофеев, Н. Н. Особый ребенок – вчера, сегодня, завтра. Образование и психолого-педагогическая помощь детям с ограниченными

возможностями здоровья в XXI веке. / Н.Н. Малофеев. – Москва: ГНУ «Институт коррекционной педагогики», 2017. – 145 с.

Интернет ресурстар:

1. Арпентьева, М. Р. Психосоциальное сопровождение лиц с ОВЗ и их семей /М. Р. Арпентьева. — 5-е изд., стер. — Санкт-Петербург: Лань, 2023. — 252 с. Текст: электронный // URL: <https://e.lanbook.com/book/298496>
2. Ворошилова, Е. Л. Формирование толерантности и педагогической этики в общеобразовательных организациях: методические рекомендации / Е. Л. Ворошилова, А. Р. Маллер. — Москва: Прометей, 2021. — 70 с.— Текст: электронный // URL: <https://e.lanbook.com/book/189653>
3. Гольберт, Е. В. Психологические основы инклюзивного образования: учебное пособие / Е. В. Гольберт. — Чита: ЗабГУ, 2021. — 128 с. — Текст: электронный // URL: <https://e.lanbook.com/book/271745>
4. Жальменова, Ж. А. Нормативно-правовые основы специального и инклюзивного образования: учебно-методическое пособие / Ж. А. Жальменова. — Оренбург: ОГПУ, 2022. — 55 с. — Текст: электронный // URL: <https://e.lanbook.com/book/265934>
5. Загороднюк, Е. В. Социально-инклюзивное образование молодежи: учебное пособие / Е. В. Загороднюк, Н. С. Иваненко. — Новочеркасск: ЮРГПУ (НПИ), 2021. — 112 с.— Текст: электронный //URL: <https://e.lanbook.com/book/292235>